

ముఖ్యాలూ సాధికారత్త

స్వయంసహితు ఉద్యమ సమాచార తెలుగు మాన పత్రిక

mas

సంపుటి : 22 సంఖిక : 2 రంగారెడ్డి అక్టోబర్ 2023 పేజీలు : 36 వెల : రూ. 10/-

**మదురైలో ఎఫ్ పి షిలకు ఎన్ జ ఐ తో అనుసంధానం !
అనుసంధానకర్త ఏపిమాన్!!**

సదస్సులో ప్రసంగిస్తున్న ఏపిమాన్ ఎజ్యిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ శ్రీ మధుమూర్తి

**అమెరికాలో ముమ్మరంగా
ఏపిమాన్ ప్రచారింధ్యమం!**

నాబార్డ్ - బి పొందూ ఆంగ్ల పత్రిక 'జిజనెస్టల్స్' ఆధ్వర్యంలో ప్రాదరాబాదీలో
చిరుధాన్యాల మహోత్సవం! సభలో ప్రసంగిస్తున్న నాబార్డ్ వైర్స్ న్ శ్రీ వైజ్ కె వి

**ఎన్ హోచ్ జి
సమాఖ్యల
జాతీయ
మహాత్వం !**

**ఏపిమాన్ ఆధ్వర్యంలో ...
వరుసగా
మూడవ ఏడాది**

**ఉత్తమ సమాఖ్యలకు
10-11 తేదీలలో
పురస్కారాలు !**

ప్రాదరాబాదీలో పుడ్ మేళాలో ఒక దృష్టం

ఏపిమాన్ ఆధ్వర్యంలో 20 ఎన్ జి ఓల ప్రతినిధులు పౌల్సోన్
ధ్యని ఫోండెషన్ 'నిరంతర సహాయక్' అవగాహన కార్యక్రమం

ఆరు రాష్ట్రాల ఎఫ్ పి ఓలు, సి జి జి ఓల ప్రతినిధులకు
5 రోజులవాటు ఏపిమాన్ శిక్షకులకు శిక్షణ కార్యక్రమం

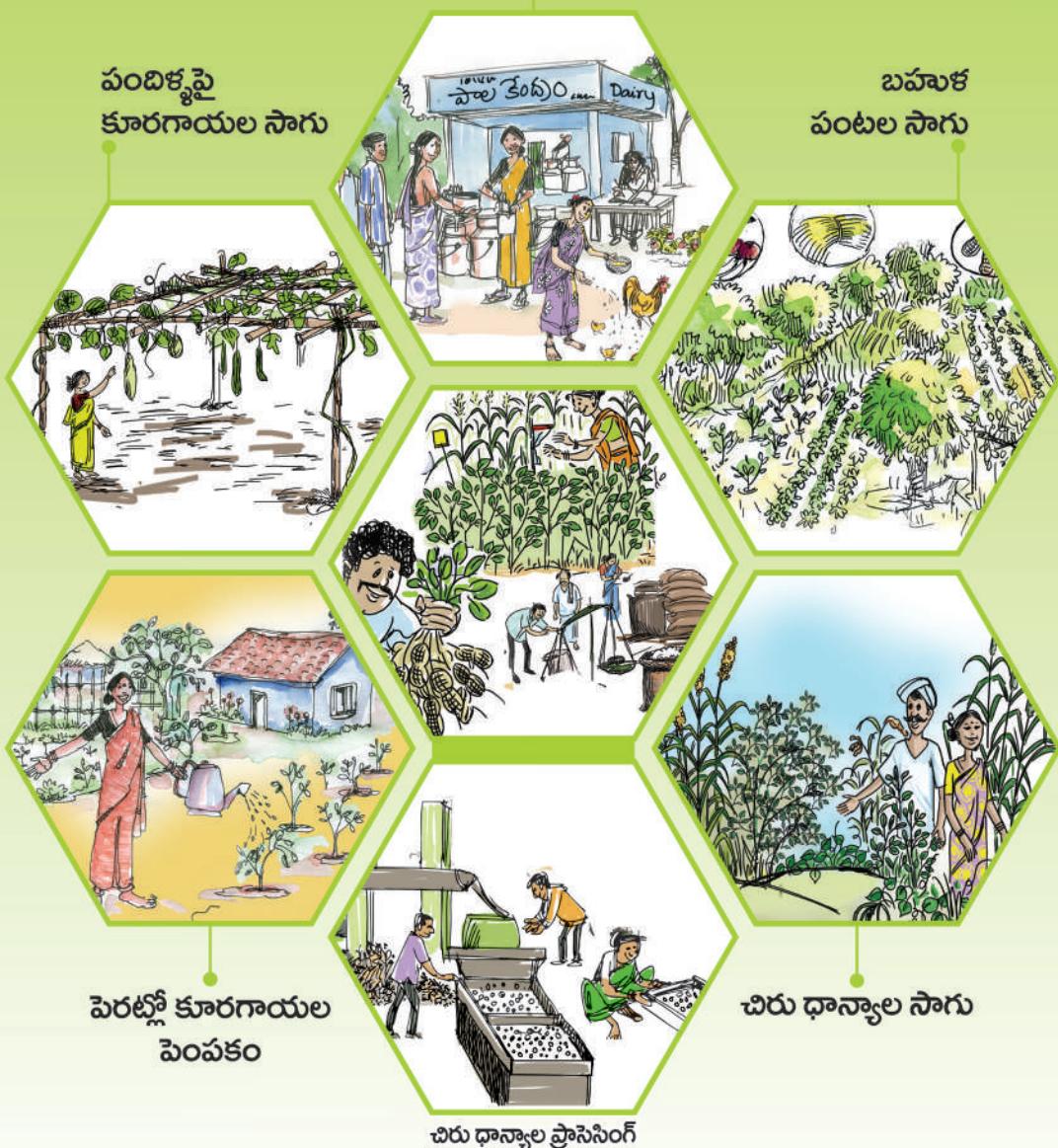
నాబార్డ్ సాజన్యంతో ....

జీవనీశాధుల బలీహేతం

ప్రత్యామ్మాయ పంటల సాగు పద్ధతులు...
చిన్న సన్నకారు రైతులకు అదనపు ఆదాయ మార్గాలు

జీవహృదై వనులు

డైరీఫోం, పొల్చి

మహిళా సంధికారణ

సంపుటి 22 సంచిక 2

అభినందన !

సంపాదకీయం

ఒక తరగతిలో 30-40 మంది విద్యార్థులు వుంటే, ఉపాధ్యాయుడో, ఉపాధ్యాయురాలో అందరికీ ఒకే పారం, ఒకే విధంగా చెబుతారు. కానీ ఆ పాతాన్ని వినే విద్యార్థులలో కొందరు ఆసక్తి లేక, దానిని సరిగా వినిపించుకోక, ఆర్థంచేసుకోలేక, దాని సారాంశాన్ని అందిపుచ్చుకోలేక, చదువులో ముందుగు వేయలేక, చతుకిలపడి పోతారు. మరికొందరు విద్యార్థులు మాత్రం ఆ పాతాన్ని ఆసక్తితో విని, బాగా అర్థంచేసుకుని, దానికి తమ పరిధిలోని ఉండాహరణలను జోడించుకుని, తమ అవగాహనను మరింత పెంచుకుని, బంగారు భవిష్యత్తుకు బాటలు వేసుకుంటారు. ఏ విషయంలోనైనా యింతే. ఇతరేతర కారణాలు కొన్ని పున్సుప్పబికి ప్రధానంగా ఆసక్తి అవగాహన, అంకితభావం, అభివృద్ధి చెందాలన్న తపన వుండడం, వుండకపోవడమనేవే ముందుగును, వెనకడుగును నిర్ణయిస్తాయి. ఇతరేతర కారణాలు అనుకున్నవాటిలో ప్రోత్సాహం ప్రధానపాత్ర వహిస్తుంది. తగిన ప్రోత్సాహం వుంటే ముందబుద్ధికాదా, మహామేధావి కావచ్చు. ఆ ప్రోత్సాహమే లేక, ప్రతిభాశాలికూడా ముందబుద్ధిగా మారవచ్చు. ఇది స్వయంంసహయ వ్యవస్థకు, ఉద్యమానికి కూడా ఘర్తొగా వర్తిస్తుంది. దాదాపు రెండు దశాబ్దాల క్రితం ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో స్వయంంసహయ ఉద్యమం మహేశ్వరంగా ఒక వెలుగు వెలిగింది. మొత్తం దేశానికి మార్గదర్శకంగా నిలిచింది. మనదేశంలోని యితర రాష్ట్రాలకే కాదు, కొన్ని యితర దేశాలకు కూడా పాతాలు నేర్చే స్థాయికి ఎదిగింది. ఎన్ని ప్రయోగాలు, ఎన్ని నవీకరణలు, ఎన్నెన్ని అనుభవాలు ! వీటన్నిటిలో కీలక భాగస్వామిగా వుండగలగడం ఏపిమాన్సికు ఆనందంతోపాటు, గర్వకారణమైన విషయం. ఐతీ, కాలపరీక్ష చాలా కిరిస్తునది. దానిని తట్టుకుని నిలవడం అంత సులువేం కాదు. ఆపై కొత్తగా మరిన్ని మెత్తిక్కడం మరీ కష్టం. ప్రవాహపు నీరు పాచిపట్టడు. నిలవనీటికి పాచి తప్పడు. మన దేశంలో, మరీ ముఖ్యంగా ఆది నుంచి అగ్రగామిగా వున్న మన తెలుగు రాష్ట్రాలలో స్వయంంసహయ రంగం చాలావరకు నిత్యనూతన ప్రవాహ తత్త్వాన్ని కోల్చేవడంతో, చైతన్య రాహిత్యం ఆవహించి, ఎక్కడ వేసిన గొంగడి అక్కడ అన్న చందంగా నిలిచిపోయింది. కారణాలు అనేకం. కేవలం కారణాలను అన్వేషిస్తే సిరిపోదు, వాటిని విశ్లేషించి తగిన పరిష్కారాలను కనుగొనగలగాలి. ముందే అనుకున్నట్టు తగిన ప్రోత్సాహం, మెచ్చుకోలు వుంటే కొంత జడత్వం వదులుతుంది, ముందుగు వేయాలన్న ఆసక్తి కలుగుతుంది. మళ్ళీ ఆ ఆసక్తిని మేల్కొలిపితే చాలు, అధ్యాత్మాలు స్ఫోంచడానికి! అందుకే, నాడు స్వయంంసహయ ఉద్యమానికి ఊపిరులూదిన ఏపిమాన్ మళ్ళీ ఆ ప్రోత్సాహ బాధ్యతను తనంతతానుగా నెత్తికెత్తుకున్నది. స్వయంంసహయ రంగంలో స్తబ్ధతను పోగొట్టి తిరిగి, నూతన చైతన్యాన్ని రిగిలించడానికి, మరో షైభవోజ్యల చరిత్ర దిశగా స్వయంంసహయ రంగాన్ని సమాయత్తుచేయడానికి నడుంకట్టింది. ఇప్పటికి మూడేళ్ళగా మొత్తం దేశంలోని స్వయంంసహయ సమాఖ్యలలో ఉత్తమోత్తమ నిర్వహణతో, ఆదర్శప్రాయంగా మన్ముందుకు సాగుతున్న స్వయంంసహయ సమాఖ్యలను కొన్ని ప్రామాణికాల ఆధారంగా గుర్తించి, వాటికి అభినందన చందనాలు, పురస్కార సత్కారాలు అందిస్తున్నది. వరుసగా మూడవ ఏడాది ఈ స్వయం సహాయ ప్రోత్సాహక మహోక్తతువును ఈ అక్షోబ్ర 10-11 తేదీలలో పైదారూబాదులో నిర్వహిస్తున్నది. ఈ పురస్కార మహేశ్వరపంలో పాల్గొనడానికి దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన సమాఖ్యలు ముందుకు వస్తుండడం సంతోషదాయకంగా వుంది. వందలాదిగా అభివృద్ధిరంగ నిపుణులు, విషయ ప్రవీణులు, ప్రభుత్వ ప్రభుత్వేతర సంస్థల ప్రధాన ప్రతినిధులు పాల్గొనే సదస్యులలో ఈ సమాఖ్యల సభ్యులు, పదాధికారులు, కార్యాన్విర్వహకులు పాల్గొని, సన్మానాలు పొందడం, ప్రశంసా పత్రాలు అందుకోవడం ఎంతో ఉత్సాహంగా, ఉద్యోగభరితంగా వుంటుంది. ఈ ఉద్యోగం, విజయోత్సాహం వివిధ కారణాలతో మందకొడిగా వున్న అనేక ఇతర సమాఖ్యలకు ప్రేరణ కావాలని, అవి కూడా తమ నిష్టేశాన్ని వదిలించుకుని, చైతన్యాన్ని సంతరించుకుని, క్రియాశీలంగా, ప్రభావోత్సాహదకంగా అనేక ముందుగులు వేయాలన్నదే ఈ సన్మానాల సదాశయం. వచ్చే సంవత్సరం నాటికి ఈ పురస్కారాలు లెక్కకు మిక్కిలిగా పెరగాలని అశేష్ముక్కా, విశ్వసిస్తూ, ఆనందాలు నింపే ఆ మంచి రోజుకోసం ఎదురుచూస్తూ .... మీ....

శ్రీ జ్యోతి భూషణ

Edited, Printed, Published and owned by T.Chandra Sekhar Reddy; Printed at Kala Jyothi Process Pvt.Limited, S No:185, Kondapur, Hyderabad-500133, Ranga Reddi District, Telangana; Published at Mahila Abhivruddhi Society, Andhra Pradesh (APMAS), Plot No.11&12, HUDA Colony, Tanesha Nagar, Near DreamVally, Manikonda, Rangareddy District, Hyderabad-500089. Editor:T.Chandra Sekhar Reddy

ఒంగారు పాత్రలోని విషయం కంటే మళ్ళీ ముంతలోని తేనె మేలుకడా!

మహిళా సాధికారత

ఎడిటర్ : టి.చంద్రశేఖర రద్ది

అనశసియేట్ ఎడిటర్ : జి.వి.కృష్ణమూర్తి

ఎడిటర్లాయల్ కమిటీ : ఎల్. భవాని, జి. బిష్ణుల్లి, ఎం. భార్తవ, జి. లైనివాన్, ఎస్. ప్రవృత్తిదయ్య

కంపెషింగ్, డిజైనింగ్ : ఎన్. రమాదేవి కన్సలెంట్ : కె.రఘురామరాజు

నింటెతిక సహకారం : వి. శతివర్ధన్ సమస్యలు సహకారం : పి. రుథాస్టి లక్ష్మి

లోపలి పేజీలలో ....

- ⇒ అమెరికాలో ఏపిమాన్ ప్రచారోద్యమం! ... 05
- ⇒ ఎస్పెచ్చి సమాఖ్యలకు సన్మానికి సిద్ధం! ... 08
- ⇒ తమిళ ఎఫ్ పి బీలకు ఎన్ బిపటో అనుసంధానం ... 09
- ⇒ నాబార్డ్ చే ప్రాదరాబాదులో చిరుధాన్యాల ఉత్సవం... 10
- ⇒ సిజిఎంచే ఆదిలాబాద్ ప్రాజెక్టుల సందర్భం ... 11
- ⇒ స్వామినాథన్ కన్సుమూత ... 12
- ⇒ ఎఫ్పిఎం, వ్యవసాయ సిబ్బంది సమావేశం ... 14
- ⇒ గోదాము, కార్యాలయ నిర్మాణానికి ధరణి తీర్మానం... 16
- ⇒ భారంలేని బోధన...జీవిత పారాల అధ్యయనం ... 18
- ⇒ భూమాత వార్డుక మహోసభ ... 22
- ⇒ రైతు వికాస సమాఖ్య ద్వీతీయ వార్డుక మహోసభ ... 23
- ⇒ ఎ టీ ఎం ప్రకృతి వ్యవసాయ ఠోలో లాభాలు ... 24
- ⇒ సుస్థిర వ్యవసాయంతోనే ఆహార భద్రత ... 26
- ⇒ సీబీఎస్ కోడ్ ఆదసంతానం' స్టూలర్స్‌పివ్ ... 27
- ⇒ ఎఫ్పిఎం సుస్థిరతకు రోలింగ్ ప్రణాళిక ... 28
- ⇒ కర్నూలు క్లస్టర్లో వాష్ కార్బూకమాలు ... 30
- ⇒ ఆరువేలమందిని చదివిస్తున్న పోలీసు ... 32
- ⇒ మహిళా రిజర్వేషన్ బిల్లుకు పొర్లమెంట్ ఆమోదం... 34

'మహిళాభివృద్ధి సాసైటీ' (ఏపిమాన్)

- 'మహిళా సాధికారత' పత్రిక మాత్రమంస్థితికి సాసైటీ. దీనిని ఏపిమాన్ అని, మాన్ అని కూడా సంక్లిష్టంగా పిలుస్తారు. 2001జూన్ 14 వ తేదీన పబ్లిక్ సాసైటీగా మహిళాభివృద్ధి సాసైటీ ప్రాదరాబాద్ ప్రధాన కార్యాలయంగా ఏర్పాత్తింది. తెలుగు రాష్ట్రాలలో, మన దేశంలోని ఇతర అనేక రాష్ట్రాలలో స్వయంసహాయ సంస్థల సుస్థిరాభివృద్ధికి విశేష సేవలను అందించిన ఈ సంస్థ ప్రస్తుతం రైతుల అభ్యస్తతికి, పర్యావరణ పరిరక్షణకు, అదర్చ గ్రామాల నిర్మాణానికి, స్వయంసహాయ సంస్థల స్వయం నియంత్రణకు గణనీయమైన కృషి చేస్తున్నది. ఉమ్మడి అంధ్రప్రదేశ్కు ప్రధాన కార్బూకర్చుగా పనిచేసి పదవీ విరమణ చేసిన శ్రీ కె. మాధవరావు షైర్స్‌గా వివిధ రంగాలలో విశేషమంగా గడించిన ప్రముఖులు ఈ సంస్థ పాలకవర్గంలో వున్నారు. సంస్థ వ్యవస్థాపక సి ఇ ఓ శ్రీ సి ఎస్ రద్ది ఎండి గా, సిజట్ గా వున్నారు. ప్రస్తుతం అంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణా, బీహార్లలో కార్బూకమాలను నిర్మిస్తున్న ఈ సంస్థకు ప్రధాన కార్యాలయంతోపాటు, ఒక ప్రాంతీయ కార్యాలయం, 21 క్లైట్ కార్యాలయాలు వున్నాయి. దాదాపు 250 మండికి ప్రాగ్ సిబ్బంది వున్నారు. ప్రజలకు అవగాహన కలిగించడం కోసం మహిళా సాధికారత పత్రికతోపాటు వివిధ వైజ్ఞానిక పుస్తకాలను, ఈ సంస్థ ప్రచురిస్తుంటుంది.

ప్రోత్సహిత చందా

విడైబిలికి	: రూ. 110
రెండేళ్ళకు	: రూ. 200
మూడేళ్ళకు	: రూ. 280

ప్రకటన ఛాల్టీలు

ముఖ్యికలర్ ఫ్రెంచ్ పేజీ (సెగం)/బ్లాక్ పేజీ(పూల్తు)	: రూ. 25,000
ముఖ్యికలర్ ఇన్సెప్షన్ కవర్ పేజీ (పూల్తు)	: రూ. 15,000
బ్లాక్ అండ్ వైట్ లోపలి పేజీ (పూల్తు)	: రూ. 10,000

చందాలు లేదా ప్రకటనలకోసం పంపే డిడిలను 'ఏపిమాన్ -ప్రాదరాబాద్' పేరుమీద పంపాలి

మహిళా సాధికారత, ఏపిమాన్ కార్యాలయం, వైట్ నెం.11-12, పండా తాలని, తాసీపా నగర్, త్రీముఖాలీ దగ్గర, మణికొండ, రంగారెడ్డి జిల్లా, ప్రాదరాబాదు-500089. ఫోన్ : 08413-403118

Web: www.apmas.org, E Mail: info@apmas.org

సూర్యోదయం అవకాశాలను అందిస్తుంది, సూర్యోదాస్తమయం ఆ అవకాశాలను ఏంచేశావని నిలచిస్తుంది

అమెరికాలో విజయవంతంగా ఏపిమాన్ ప్రచారింధ్యమం!

విడు నగరాలలో దాదాపు నెలరోజులపాటు శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి సమావేశాలు

22 ఏట్టుగా అభివృద్ధి రంగంలో ఏపిమాన్ సాగిస్తున్న విశిష్ట కృషిని, ముఖ్యంగా మహిళా సాధికారతకు, పేదరిక నిర్మాలనకు చేస్తున్న నిర్విరామ సేవలను, సాధించిన ఘలితాలను అమెరికాలోని భారతీయులకు పరిచయం చేయడం, భారతదేశంలో వివిధ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు అండదండలు అందించే విషయంలో అమెరికాలోని భారతీయుల ఆలోచనలు, అభిప్రాయాలను తెలుసుకోవడం, అమెరికాలో ఏపిమాన్సుకు భాగస్వామ్యాలను సమకూర్చడం, వనరులను సమీకరించడం కోసం కనీసం 10 అమెరికన్ నగరాలలో ‘ఏపిమాన్ యు ఎన్ ఏ’ ఛాప్టర్లను ఏర్పాటు చేయడం ముఖ్య లక్ష్యాలుగా ఏపిమాన్ సి ఇట్, ఎం డి శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి 2023 అగస్టు 28వ తేదీ నుంచి సెప్టెంబర్ 25వ తేదీ వరకు అమెరికా పర్యటన సాగించి, తన స్నేహితులు, ఏపిమాన్ శ్రేయోభిలాషుల తోడ్వాటుతో ఏడు నగరాలలో పెక్కు సమావేశాలలో పాల్గొని, విష్టతంగా చర్చేపచర్చలు సాగించి, తన పర్యటనను విజయవంతంగా పూర్తి చేసుకుని తిరిగి పైదరాబాదు చేరుకున్నారు. అమెరికాలో తన పర్యటన విశేషాలను ఆంగ్లంలో ఒక నివేదిక రూపంలో సవివరంగా ఆయన తెలియజేశారు. ఆ నివేదిక సారాంశాన్ని ‘మహిళా సాధికారత’ పాతకులకోసం క్లూప్టంగా తెలుగులో అందిస్తున్నాం...

ఏపిమాన్సుకు అమెరికాలోని భారతీయుల సహాయ సహకారాలను చట్టబడ్డంగా పొందాలన్న ఆలోచన గత కొన్ని సంవత్సరాలుగా సాగుతున్నది. శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి అమెరికా మిత్రుడు శ్రీ ఏ ఎల్ నరసింహారెడ్డి ప్రోత్సాహంతో అమెరికాలోని ఏపిమాన్ మిత్రజ్యండం ‘బెనివిటి’ అనే దాతృత్వ సంస్థ వేదికగా ఏడెనిమిదేట్టుగా ఏపిమాన్సుకు కొద్దిపాటి విరాళాలను అందజేస్తూ వస్తున్నది.

ఈ పరిణామాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఏపిమాన్ పాలక వర్గం ఏపిమాన్ సంస్థను అమెరికాలో నవోదా చేయించి, గణియంగా అమెరికా విరాళాలకు

మార్గం సుగమం చేయాలని యోచించింది. కోవిడ్ అంతరాయం వంటి పరిణామాలతో కొంత జాప్యం జరిగినా, 2022 లో హాయిస్ట్ నగరంలోని శ్రీ గౌల్మా శ్రీనివాస్ యిల్లు కేంద్ర కార్యాలయంగా లాభార్జన దృష్టిలేని సంస్కరా ‘ఏపిమాన్

యు ఎన్ ఏ’ ఏర్పాట్టింది. అప్పటినుంచి అమెరికాలో ఏపిమాన్ ప్రచార నిర్వహణకు శ్రీ ఎన్ రెడ్డి ఆక్రమ పర్యటించాలన్న ఆలోచన యిప్పటికి కార్యరూపం దాల్చింది.

శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి ఆగస్టు 28 వతేదీన అమెరికాలో అడుగుపెట్టారు. ఆయన మిత్రులు ఆయనకు స్వాగతం పలికి, భోజన వసతి ఏర్పాట్లు చక్కగా చేశారు. మిత్రజ్యండంతో

కొన్ని వ్యక్తిగత కార్యక్రమాల తర్వాత సెప్టెంబర్ ఒకటప తేదీన కాలిఫోర్నియా లోని ఇర్యిన్లో శ్రీ సి ఎన్ తన అధికారిక కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించారు.

ఇర్యిన్ (లాన్ ఏంజిలిన్) సమావేశం : సెప్టెంబర్ ఒకటప తేదీన జరిగిన ఈ సమావేశంలో

20 మంది వరకు పాల్గొన్నారు. శ్రీ హరి కట్టా స్వాగతోపన్యాసంతో మొదలైన ఈ సమావేశానికి శ్రీ రవి పెందుర్తి మాడరేటర్గా వ్యవహరించారు. శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి గత 22 సంవత్సరాలుగా ఏపిమాన్ సాగిస్తున్న కృషిని,

నిర్వహిస్తున్న వివిధ ప్రాజెక్టుల గురించి వివరించి, అమెరికా నుంచి అందే విరాళాలతో ఏపిమాన్ ఏ కార్యక్రమాలను చేపట్టాలని భావిస్తున్నదో తెలియజేశారు.

శ్రీ సి ఎస్ వివరిస్తుండగా సమావేశంలో పాల్గొన్న వారు ఎన్నో ప్రశ్నలు వేశారు. ఇండియాలో ఏపిమాన్ నిర్వహిస్తున్న కార్యక్రమాల గురించి, గ్రామాలలో, మురికివాడలలో ప్రాజెక్టులను ఎలా నిర్వహించేది, ఆశించిన ఘలితాలు ఎలా సాధిస్తారో తెలుసుకోవాలని వారు కుతూహలం వ్యక్తం చేశారు. మొత్తంమీద సమావేశంలో పాల్గొన్నవారందరూ సమావేశం జరిగిన తీరుపట్ల సంతృప్తి వ్యక్తంచేశారు.

రెండవ కార్యక్రమం క్యాపెర్ట్స్ సిటి (బే ఏరియా):

శ్రీ ఏ ఎల్ నరసింహరెడ్డి నేత్తుత్వంలో ‘కాల్ టు కామన్సెన్స్ యాక్షన్ ఆధ్వర్యంలో అమెరికాలో ఏపిమాన్ రెండవ సమావేశం క్యాపెర్ట్స్ సిటిలో సెప్టెంబర్ 2వ తేదీన జరిగింది. ఎస్ బి 403 అనే స్థానిక చట్టానికి వ్యతిరేకంగా ఏపిఎస్ ఏడిబి అనే సంస్ నిర్వహించే కార్యక్రమంతో పాటు ఏపిమాన్ ప్రచార కార్యక్రమం ఇదే సభలో నిర్వహించారు.

కొందరు ప్రజా ప్రతినిధులతో దాదాపు 50 మంది పాల్గొన్న ఈ సమావేశంలో శ్రీ సి ఎస్ రెడ్డి ఏపిమాన్ కార్యక్రమాలను గురించి వివరించారు. అనంతరం పది నిమిషాలపాటు ప్రశ్నల్లో పాటు, పలువురు శ్రీ సి ఎస్ ను కలుసుకుని ఏపిమాన్ కార్యక్రమాలపట్ల ముఖ్యంగా మహిళా సాధికారత, ప్రకృతి వ్యవసాయం మొదలైన అంశాల పట్ల ఆసక్తి వ్యక్తంచేశారు.

మూడవ సమావేశం హ్యాస్ట్స్ లో ...

సెప్టెంబర్ 10వ తేదీన హ్యాస్ట్స్ లో ఏపిమాన్ యు ఎస్ ఏ అధికారిక కార్యాలయమైన శ్రీ గౌల్లా శ్రీనివాస్

ఇంటిలో మూడవ సమావేశం జరిగింది. ఈ సమావేశంలో 33 మంది పాల్గొన్నారు. పురుషుల, మహిళల ప్రాతినిధ్యం దాదాపు సమానం. హ్యాస్ట్స్ కు చెందిన పెక్కు కంపేనీల సి ఇ ఓలు కూడా ఈ సమావేశంలో పాల్గొన్నారు.

ఏపిమాన్ కార్యక్రమాల గురించి శ్రీ సి ఎస్ రెడ్డి వివరించిన తర్వాత వారంతా ఏపిమాన్ చేస్తున్న మంచి పనులకు తమ మద్దతు ప్రకటించారు. ఇండియాలో మహిళలలో రక్షానతను, పిల్లలలో పోషణాహర్త లోపాన్ని సుపరించడానికి తాము స్వచ్ఛంద సేవలను, అందరుండలను అందిస్తామని పలువురు ముందుకు రావడం విశేషం.

నాల్గవ కార్యక్రమం అట్లాంటాలో ...

సెప్టెంబర్ 12 వ తేదీన శ్రీ సి ఎస్ రెడ్డి అట్లాంటాలో వివిధ కార్యక్రమాలలో పాల్గొన్నారు. అమెరికాలో భారతీయ అమెరికన్ నిర్వహణలోని ఏరమిడ్ ఐ టి కన్సల్టింగ్ అనే పెద్ద కంపెనీ వ్యవస్థాపకులలో ఒకరైన శ్రీ రమేష్ మాటూరుతో, శ్రీ సి ఎస్ రెడ్డి చర్చించారు.

శ్రీ రమేష్ ‘విభా’ అనే కంపెనీ ద్వారా ఇండియాలో విద్యారంగంలో అనేక ప్రాజెక్టులకు ఆర్థిక సహకారం అందిస్తున్నారు. ఏపిమాన్ కార్యక్రమాలు నచ్చిన శ్రీ రమేష్ విద్యా కార్యక్రమాలు చేపట్టడానికి ఏపిమాన్కు ఆర్థిక సహాయం అందిస్తానని హామీ యిచ్చారు.

ఆ సాయంత్రం ఆల్ఫరెట్టులో శ్రీ గురు ఒక చిన్న సమావేశాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. పాల్గొన్నది కేవలం ఆరుండె అయినప్పటికీ, చర్చ చక్కగా సాగింది. భారీ సంఖ్యలో నీటి పుద్ది కేంద్రాల ఏర్పాటు గురించి, విద్యుత్ నాణ్యతను పెంచడాన్ని గురించి ఆసక్తి వ్యక్తమైంది.

ఏపిమాన్ యు ఎస్ ఏ ఈ ప్రాంతం లోని వివిధ తెలుగు అసోసియేషన్లతో కలసి పని చేయడానికి సుముఖమేనా అన్న ప్రశ్న వచ్చింది. అందుకు అనుగుణంగా ఒక డిజిటల్ గోప్త్విని నిర్వహించడానికి శ్రీ గురు సంసిద్ధత వ్యక్తం చేశారు.

కేర అమెరికా 30 వసంతాల ఉత్సవం

సెప్టెంబర్ 13 వ తేదీన అట్లాంటాలో కేర అమెరికా 30 వసంతాల ఉత్సవంలో శ్రీ సి ఎస్ పాల్గొన్నారు.

ఏపిమాన్ వ్యవస్థాపక సి ఇ బీ గా రాకముందు 12ఏళ్ళ పాటు శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి కేర్ ఇంటర్వైపనల్, ఇండియాలో బాధ్యతాయుతమైన పదవిని నిర్వహించారు. వందముంది కేర్ ప్రతినిధులు పాల్గొన్న ఆ సమావేశంలో తన పాత మిత్రులతో, ఇతరులతో ఆయన ఏపిమాన్ యు ఎన్ ఏ స్థాపన ఉద్ఘాటనాన్ని గురించి, తన అమెరికా పర్యటన లక్ష్మీన్ని గురించి వివరించారు. కేర్ యు ఎన్ ఏ లో పదవీ విరమణ చేసిన కొండరిని ఏపిమాన్ యు ఎన్ ఏ కు నిధుల సమీకరణ కోసం వినియోగించు కోవచ్చునని శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి అభిప్రాయపడ్డారు.

5 వ సమావేశం వాఖింగ్స్ డి సి లో ...

వాఖింగ్స్ డి సి ప్రాంతంలోని కొలంబియాలో రాయల్ తాజ్ రెస్టారంట్లో ఈ సమావేశం జరిగింది. శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డితో కలసి చదువుకున్న శ్రీ చంద్ర ఈ గెట్ టు గెదర్ నిర్వహించారు. పాల్గొన్నది ఎనిమిది మందే అయినప్పటికీ, అది ఏపిమాన్ కోసం ఏర్పాటుచేసిన ప్రత్యేక కార్యక్రమం కానప్పటికీ, ఏపిమాన్ ఫ్లూయర్ చదివి, ఏపిమాన్ కార్యక్రమాల పట్ల ఆసక్తి చూపుతూ, పలువురు శ్రీ సి ఎన్ తో మాట్లాడారు. ఇక్కడ వ్యక్తమైన ఆసక్తిని గమనించిన శ్రీ చంద్ర, శ్రీ రామమోహన్ తాము త్వరలో విస్మితస్థాయిలో వర్షపల్ సమావేశమైనా ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించారు.

6 వ కార్యక్రమం రీసెర్చ్ ట్రుయాంగిల్ లో ...

రాలే దర్శక్ చాపెల్ హిల్ ను రీసెర్చ్ ట్రుయాంగిల్ అని కూడా అంటారు. ఇది అధికారిక సమావేశం కానప్పటికీ, శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి ఆ ప్రాంతంలోని తన మిత్రులతో, బంధువులతో ఏపిమాన్ ప్రచారోద్యమం గురించి ఇష్టాగోప్పిగా మాట్లాడారు.

7 వ సమావేశం న్యూజెర్సీ లో ...

న్యూజెర్సీలోని ప్లయిస్ట్ బోర్డో పెప్పర్ హౌస్లో సెప్టెంబర్ 23 వ తేదీన ఈ కార్యక్రమాల క్రేణిలో ఆభరిదైన ఏడవ సమావేశం జరిగింది. శ్రీ చక్రధర్, శ్రీ ద్వారక, శ్రీ రమణారెడ్డి, శ్రీమతి అనూరాధ, శ్రీ కోటి జాలాది ఈ సమావేశం ఏర్పాటుకు కృషి చేశారు. దాదాపు 30మంది పాల్గొన్న ఈ సమావేశంలో

ఏపిమాన్ కార్యక్రమాల గురించి శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి వివరించిన వెంటనే, వారినుంచి చాలా సానుకూల ప్రతిస్పందన కనిపించింది. రైతులకు, వారి సమాఖ్యలకు ఉపయోగపడే కార్యక్రమాలపట్ల, శుద్ధిచేసిన నీటిని సరఫరా చేసే కార్యక్రమాల నిర్వహణ గురించి ఆసక్తి వ్యక్తమైంది. ఆనేక తెలుగు అస్సియేషన్ సభ్యులు ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నడం విశేషం. భాగస్వామ్య పద్ధతిలో ప్రాజెక్టులను చేపడితే తమ హర్షమధ్వతను ఏపిమాన్ కు అందిస్తామని వారు చెప్పారు.

అంతకు ముందు అరబిందో సహ వ్యవస్థాపకులు శ్రీ రామప్రసాదరెడ్డిని న్యూజెర్సీలోని ఆయన నివాసంలో శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి కలుసుకున్నారు. ఏపిమాన్ యు ఎన్ ఏ కు సహకారం అందించడానికి ఆయన అంగీకరించారు. నిజానికి పదేళ్ళ క్రితమే శ్రీ రామప్రసాదరెడ్డి ఏపిమాన్ యు ఎన్ ఏ ను ఏర్పాటుచేస్తే తాము అండగా వుంటామని చెప్పారు.

అమెరికాలో ఏపిమాన్ ఈ తొలి ప్రచార యాత్ర నూటికి నూరు శాతంపైగా విజయవంతమైందంటే, దానికి అమెరికాలోని శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి మిత్రులు అందించిన తోడ్వాటు, నిర్విరామ కృషి, ఆత్మీయ సహకారం, ఒక ఉదాత్త ఆశయంపట్ల అంకితభావం ప్రధాన కారణాలు. వారందరికి వేరువేరునా శ్రీ సి ఎన్ రెడ్డి ఆత్మీయ ధన్యవాదాలు తెలిపారు.

ఈ విజయం సంపూర్ణం కావాలంటే, ఆంతే చిత్తు ధీతో, అంకితభావంతో వ్యాహోత్సవంగా అనంతర చర్యలు చేపట్టవలసి వుంది. ఆ అనంతర చర్యలకు ఏపిమాన్ యిప్పటినుంచే సన్మానపుతున్నది.

ఎన్ హెచ్ జి సమాఖ్యలకు సన్మానానికి సర్వం సిద్ధం!

- జి.శ్రీనివాస్

జది 2022 లో ఉత్తమ ఎన్ హెచ్ జి సమాఖ్యలకు పురస్కార ప్రదానాన్ని దృశ్యం

ఏపిమాన్ , ఎనేబుల్ నెట్ వర్క్ సంయుక్తంగా నాబార్డు తోడ్పాటుతో 2021వ సంవత్సరంలో ఎన్ హెచ్ జి సమాఖ్యలకు జాతీయ పురస్కారాలను ప్రవేశపెట్టాయి. భారతదేశంలో నిర్వహణపరంగా అత్యుత్తమ ఎన్ హెచ్ జి సమాఖ్యలను గుర్తించి, గౌరవించాలన్న లక్ష్యంతో ఈ పురస్కారాలు ఏర్పాటు చేశారు. ఈ సంవత్సరం కూడా ఏపిమాన్ సంస్థ, ఎనేబుల్ నెట్ వర్క్ సంయుక్తంగా డి.జి.ఆర్.వి, యస్.బి.ఐ, యఫ్.డబ్బు.డబ్బు.బి, ప్రాదాన్ సంస్థల తోడ్పాటుతో ఎన్ హెచ్ జి సమాఖ్యలకు తృతీయ వారికి పురస్కారాలను అందజేయడానికి రంగం సర్వం సిద్ధమైంది.

భారతదేశంలో అత్యుత్తమ పనితీరు కనబరిచిన ఎన్ హెచ్ జి సమాఖ్యలకు జాతీయస్థాయి సదస్సును నిర్వహించి పురస్కారాలను ప్రదానం చేస్తారు. ఈ కార్యక్రమాన్ని 2023 అక్టోబర్ 10, 11 తేదీలలో ఔదురాబాదులోని డాక్టర్ మర్టి చెన్నారెడ్డి మానవ వనరుల అభివృద్ధి సంస్థలో నిర్వహిస్తారు.

జాతీయ స్థాయిలో రెండు సమాఖ్యలు (కేరళ రాష్ట్రం-1, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము-1), ప్రాంతీయస్థాయిలో ఐదు సమాఖ్యలు (మహరాష్ట్ర -2, రాజస్థాన్ -1, ఆంధ్రప్రదేశ్ -2) ఒక సమాఖ్యకు (రాజస్థాన్ -1) ప్రశ్నేక కేటగిరి పురస్కారం, యింకా ప్రాంతీయ స్థాయిలో నాలుగు సమాఖ్యలకు (ఆంధ్రప్రదేశ్ -1, తెలంగాణ -1, బీహార్ -2). ప్రశంసాపత్రాలు (లెటర్ అఫ్ అప్రిసియెషన్) అందజేస్తారు.

పీనరీ చర్చలు, రాష్ట్రాల వారీగా ఆయా భాషలు మాటల్లాడే సభ్యులను గ్రాహపలుగా చేసి జాతీయ సమావేశంలో వివిధ అంశాలపై చర్చించనున్నారు. ఈ రెండు రోజుల సదస్సులో భారతదేశంలోని నలుమూలల నుంచి ఎన్ హెచ్ జి సమాఖ్యల మహిళా సభ్యులు, సిబ్బంది, ప్రోత్సాహక సంస్థల వారు, స్వచ్ఛంద సంస్థల ప్రతినిధులు, ఆయా శాఖల అధికారులు దాదాపు 200 మంది హాజరు కానున్నారు. ముఖ్య అతిథులు గా కేంద్ర, రాష్ట్రస్థాయి ప్రజా ప్రతినిధులు, ఉన్నతాధికారులు పొల్గొంటారు.

తమిళనాడు ఎఫ్ పి ఓలకు ఎన్ బి ఐటీ అనుసంధానం !

రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్ల (ఎఫ్ పి ఓల) రుణ అవసరాలను తీర్చుడం లక్ష్యంగా ఎఫ్ పి ఓలకు స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా (ఎస్ బి బి)తో అనుసంధానంకోసం రాష్ట్రస్థాయి కార్యశాలలను ఏపిమాన్ నిర్వహిస్తున్నది. ఈ కార్యక్రమాలను ప్రారంభించిన మొదటి నెల 2023 ఆగస్టులోనే ఏకంగా మూడు రాష్ట్రాలలో ఈ అనుసంధాన సదుస్యలను నిర్వహించడం ఏపిమాన్ కు గర్వకారణమైన విషయం. ఈ కార్యశాలలో భాగంగా, 2023 సెప్టెంబర్ 22 వ తేదీన తమిళనాడు ఎఫ్ పి ఓల అనుసంధానానికి వీలుగా మద్దరైలో ఎస్ బి బి - ఎఫ్ పి ఓల అనుసంధాన కార్యశాలను ఏపిమాన్ నిర్వహించింది.

తమిళనాడులోని 17 జిల్లాల నుంచి మొత్తం 52,000 మంది సన్న, చిన్నకారు రైతులకు ప్రాతినిధ్యంవహించే 58 ఎఫ్ పి ఓలు ఈ కార్యశాలలో పాల్గొనడానికి తమ పేర్లను నమోదు చేసుకున్నాయి. ఐతే 13 జిల్లాల నుంచి, 41,000 మంది రైతులకు ప్రాతినిధ్యం వహించే 37 ఎఫ్ పి ఓలు ఈ కార్యశాలలో పాల్గొన్నాయి. ప్రతి ఎఫ్ పి ఓల నుంచి ఆ ఎఫ్ పి ఓ సి ఇ ఓ, ఒక పాలకవర్గ సభ్యుడు లేదా సభ్యరాలు ఈ కార్యశాలకు హోజురయ్యారు. ముందే తెలియజేసిన నియమ నిబంధనలకు అనుగుణంగా వారంతా అవసరమైన అన్ని పత్రాలతో సర్వస్వద్వంగా పాల్గొనడం విశేషం.

ఎస్ బి బి నుంచి ముంబై కార్పొరేట్ కార్యాలయంలో ఏ బి యు, జి ఎస్ ఎన్ - జి ఎం శ్రీ వి ఎన్ సంజాల్, చెన్నై జి ఎం శ్రీ గోవింద నారాయణ్ గోయల్, చెన్నై ఏ బి యు, జి ఎస్ ఎన్ డి జి ఎం శ్రీ కపాల్ జగదీశ్వర్, మద్దరై డి జి ఎం శ్రీ అమిత్ రంజన్, ముంబై కార్పొరేట్ కార్యాలయంలో డి జి ఎం శ్రీ సందీప్, చెన్నై ఎల్ హెచ్ ఓలో ఏ జి ఎం శ్రీ ఎడ్వర్డ్ రాజకుమార్, పలువురు యితర అధికారులు, శిక్షణ యచ్చే అధ్యాపకులు ఈ కార్యక్రమంలో పాలుపంచుకున్నారు.

ఏపిమాన్ తరఫునుంచి ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ శ్రీ మధుమూర్తి, కన్సల్టెంట్ శ్రీ అలగప్ మహేష్, అనంతపురం ప్రాజెక్ట్ మేనేజర్ శ్రీ గోపాలరాజు పాల్గొన్నారు.

కార్యశాల ప్రారంభ సమావేశంలో ప్రసంగించిన ఎస్ బి బి అధికారులు వ్యవసాయ రంగానికి, రైతులకు, ముఖ్యంగా ఎఫ్ పి ఓల కోసం ఎస్ బి బి అమలుజరువుతున్న వివిధ పథకాల గురించి వివరించారు.

ఏపిమాన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ శ్రీ మధుమూర్తి తన ప్రసంగంలో తొలుత అటు ఎస్ హెచ్ జి రంగంలోను, ప్రస్తుతం యటు ఎఫ్ పి ఓల రంగంలోను ఏపిమాన్ నిర్వహిస్తున్న విశిష్ట పాత్ర గురించి వివరించారు. ఎఫ్ పి ఓల అవగాహనకోసం వివిధ భాషలలో ఏపిమాన్ తీసుకు వచ్చిన వివిధ ప్రచురణలను ఆయన ప్రస్తావించారు. ఈ రంగంలో ఏ రకమైన సామర్థ్య నిర్మాణ శిక్షణ కావలసి వచ్చినా, నిర్వహణ తీరుపై అవగాహన అవసరమైనా వాటిని అందించడానికి ఏపిమాన్ సర్వసమర్థంగా, నిత్య సన్స్కరణగా వుంటుందని ఆయన చెప్పారు.

ప్రారంభ సమావేశం అనంతరం ఆర్థిక అక్షరాస్యత, దిజిటల్ అక్షరాస్యత, ప్రభుత్వ పథకాలు, సదుస్య నిర్వహణ తీరుపై పాల్గొన్నవారి స్పందన గురించి ప్రత్యేక సమావేశాలు జరిగాయి.

చివరిగా 30 ఎఫ్ పి ఓలకు సూత్రప్రాయపు రుణ మంజూరు పత్రాలను ఎస్ బి బి అధికారులు అందించడంతో కార్యశాల ముగిసింది.

నాబార్డ్ చే ప్రైదరాబాదులో చిరుధాన్యాల మహేశాత్మవం!

'బి హిందూ' బిజినెస్ లైన్ సమా నిర్వహణ

2023 సెప్టెంబర్ 15 వ తేదీన ప్రైదరాబాదులో నాబార్డ్, 'ది హిందూ ఆంగ్ పత్రిక' వాణిజ్య ప్రచురణ 'బిజినెస్ లైన్' సంయుక్త నిర్వహణలో 'చిరుధాన్యాల మహేశాత్మవం' (మిల్లెట్ కాన్కెష్ట్) జరిగింది. నాబార్డ్ ఛైర్ రూన్ శ్రీ పొజీ కె వి ఈ మహేశాత్మవాన్ని ప్రారంభించారు.

అనంతరం శ్రీ పొజీ కె వి ప్రధాన ప్రసంగం చేస్తూ, మన దేశం ఆహార భద్రతను సాధించి నష్టటికి, యింకా పోషకాహార భద్రతను సాధించవలసి వున్నదని, యిందుకు చిరుధాన్యాలను ఆహారంలో భాగంగా చేసుకోవడం ఎంతైనా అవసరమని అన్నారు. చిరుధాన్యాల ప్రత్యేకతను గురించి ఆయన వివరిస్తూ, యివి సూర్యరశ్మిని గ్రహించే కిరణజన్య సంయోగ ప్రక్రియలో కర్మన వాయువును తక్కువగా విడుదల చేసే పర్యావరణానుకూల పంటలని, కొద్దిపాటి నీటితోనే సాగు చేయవచ్చునని, అధిక ఉప్పొట్టేగ్రతలను తట్టుకుని నిలుస్తాయని పేర్కొన్నారు. ఇంకేకాకుండా ఇతర తృణధాన్యాలతో పోల్చిచూస్తే, పంటకాలం 60 శాతం తక్కువని, అందువల్ల రైతుకు పంటనష్టభయం కూడా తక్కువేనని ఆయన అన్నారు.

నాబార్డ్ నిర్వహించగలిగే పాత్ర గురించి శ్రీ పొజీ కె వి ప్రస్తావిస్తూ, మేము రైతులను ఘర్తిగా వ్యవసాయ కార్యకలాపాలకే పరిమితం కాకుండా, వ్యవసాయ ప్రాసెసింగ్ కార్యకలాపాలకు మళ్ళించడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము. సహకార సంస్థల (కోఆపరేటివ్స్) పునరుష్టివానికి కృషిచేస్తున్నాము. సహకార సంస్థలే అనస్తే ఎఫ్ పి ఓలు' అని .అన్నారు.

కిసాన్ క్రిడిట్ కార్డు కేవలం ప్రధాన వ్యవసాయ రంగంలోనే కాకుండా, వ్యవసాయ అనుబంధ కార్యకలాపాలను నిర్వహించే రైతులకు కూడా ఉపయోగపడేవిధంగా మార్పు చేయులు చేసేలా రిజర్వ్ బ్యాంక్‌తో చర్చిస్తున్నామని కూడా నాబార్డ్ ఛైర్ రూన్ పేర్కొన్నారు.

బిజినెస్ లైన్ ఎడిటర్ శ్రీ రఘువీర్ శ్రీనివాసన్ తోను, బిజినెస్ లైన్ ఇతర వివిధ విభాగాల ఎడిటర్లతోను, నాబార్డ్ డాయిలర ఉన్నత అధికారులు సి సి డి సిజిఎం శ్రీ మెనోమయ్ ముఖ్యీ, తెలంగాణ ఆర్ ఓ బిజిఎం

శ్రీమతి సులీల చింతల, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆర్ ఓ సి జి ఎం శ్రీ ఎం ఆర్ గోపాల్ తోను నాబార్డ్ ఛైర్ రూన్ శ్రీ పొజీ కె వి ప్రత్యేకంగా సమావేశమై చర్చించారు.

ప్రారంభ సమావేశంలో యింకా బిజినెస్ లైన్ ఎడిటర్ శ్రీ రఘువీర్ శ్రీనివాసన్ స్టోగ్జోపన్యాసం చేశారు.ఐ సి ఏ ఆర్ సెక్రెటరి (డి ఏ ఆర్ ఇ), డైరెక్టర్ జనరల్ శ్రీ పొమాంసు పారక్ పరోఫ్సంగా వర్షపల ప్రసంగం చేయగా, జాతీయ చిరుధాన్యాల పరిశోధక సంస్థ డైరెక్టర్ డాక్టర్ సి తారా సత్యవతి సమావేశ ప్రసంగాల, చర్చల సారాంశాన్ని క్రోడీకరించారు.

చర్చల నిర్వాహకులలో నాబార్డ్ పోచ్ ఓ-ఎఫ్ ఎస్ డి డి - సి జి ఎం శ్రీ బి. ఉద్యథాస్కర్, భారతీ బయాటక్ ఛైర్ రూన్ డాక్టర్ కృష్ణ ఎల్లా, ఆరోగ్య మిల్లెట్ కంపెనీ సి ఇ ఓ శ్రీమతి సరస్వతి మల్లవలస, సుసీర వ్యవసాయ కేంద్రం సి ఇ ఓ డెక్కన్ డెవలమెంట్ సాసైటీ డైరెక్టర్ శ్రీ జి వి రామాంజ నేయులు, ఇక్రిశాట్ సినియర్ శాప్రవేత్త డాక్టర్ శోభన్ సజ్జా, అపెడా ఏ జి ఎం ఏ జి ఎం ఆర్ పి నాయుడు వంటి ప్రముఖులు వున్నారు.

ఆక్టోబర్ 2023

తెలంగాణ నీ జిలంచే అదిలాబాద్ క్లస్టర్ ప్రాజెక్టుల సందర్భం !

తలమడగు పాక్స్ లో ... యు ఎన్ ఆర్ ఎఫ్ పి సి లో త్రాక్టర్ ప్రారంభోత్సవం ... ఎల్ ఇ డి పి శిక్షణ

నాబార్డ్ తెలంగాణ ఆర్ ఓ సి జి ఎం శ్రీమతి సుశీల చింతల 2023 సెప్టెంబర్ 5,6 తేదీలలో నాబార్డ్ అదిలాబాద్ క్లస్టర్ కార్యాలయాన్ని, ఆ క్లస్టర్ పరిధిలో నాబార్డ్ తోడ్వాటుతో అమలవుతున్న వివిధ ప్రాజెక్టులను సందర్శించి, ప్రాజెక్టుల అమలు తీరుతెన్నులను పరిశీలించారు.

తలమడగు పాక్స్లో ...

తలమడగు పాక్స్ను బహుళ సేవల కేంద్రం (ఎం ఎస్ సి)గా అభివృద్ధిపరచి, సూపర్ బజార్, పెట్రోల్ బంక్ ఏర్పాటు చేయడానికి, గోదాము నిర్మాణానికి నాబార్డ్ తెలంగాణ ఆర్ ఓ 100 లక్షల రూపాయలు సమకూర్చింది. ప్రస్తుతం పాక్స్ సూపర్ బజార్ను ఏర్పాటు చేసి, విజయవంతంగా నిర్వహిస్తున్నది.

ఇంద్రవేల్ పత్రి జిన్నింగ్ మిల్లులో ...

యు ఎన్ ఆర్ - ఎఫ్ పి సి లో ...

ఉట్టొరు మండలంలో ధన్ శాండేషన్ నేత్తుత్వంలో పనిచేస్తున్న యు ఎన్ ఆర్ - ఎఫ్ పి సిని శ్రీమతి సుశీల చింతల సందర్శించి, వారు నిర్మించిన గోదామును, సి హెచ్ సి కోసం సమకూర్చుకున్న ట్రాక్టర్ ను ప్రొరంభించారు. ఎల్ ఇ డి పి శిక్షణ కార్యక్రమం

ఉట్టొరు మండలంలోని 11 గ్రామాలకు చెందిన 28

ఎస్ హెచ్ జి ల కుటుంబాలకు దసిరిక కాయల (ఆమ్ల) ప్రాసె సింగ్ పై నాబార్డ్ తోడ్వాటుతో సెంటర్ ఫర్ పీపుల్స్ ఫారెస్ట్ (సి పి ఎఫ్) నిర్వహిస్తున్న ఎల్ ఇ డి పి శిక్షణ కార్యక్రమాన్ని సి జి ఎం శ్రీమతి సుశీల చింతల సందర్శించి, ఆమ్ల ప్రాసింగ్

శ్రీమతి సుశీల చింతల పాక్స్ పనితీరును అభినందిస్తూ, త్వరలో పెట్రోల్ బంక్ ను, గోదామును ఏర్పాటు చేసుకోవలసిందిగా పాక్స్ ప్రెసిడెంట్కు సూచించారు.

ను భారీస్థాయిలో చేపట్టవలసిందిగా సూచించారు.

ఎస్ ఎల్ డి పి కార్యక్రమం

అసిఫాబాద్ జిల్లాలోని సిరిపూర్-యు, లింగాపూర్

(మిగతా 15వ పేజీలో)

పత్రి సూనె కేంద్రానికి ప్రొరంభోత్సవం ... ఎన్ ఎల్ డిపి యూనిట్ వంపిటీ ... గ్రామీణ సంత (రూరల్ హాట్) కు భూమి పూజ

పని భారానికి ఆసక్తి కొలమానం; ఆసక్తి వుంటే కష్టమైనా సులువే, అదే లేకుంటే సులువైనా కష్టమే

హరిత విష్వవితామహాదు స్వామినాథన్ కన్నమూత

ఆకలి రక్షణిని అంతమొందించేందుకు నిరంతరం శ్రమించిన ‘భారత హరిత విష్వవితామహాదు’ డాక్టర్ ఎంఎస్ స్వామినాథన్ (98) కన్నమూతారు. వృద్ధావ్యసమస్యలతో పాటు గత కొంతకాలంగా అనారోగ్యంతో బాధపడుతున్న స్వామినాథన్ సెప్టెంబరు 28 ఉదయం 11.20 గంటలకు చెప్పే తేనాంపేటలోని తన స్వగృహంలో తుదిశ్వాస విడిచారు. ఆయన మృతి పట్ల యావదే శం దిగ్రాంతి చెందింది.

స్వామినాథన్ భార్య మీనా గతేడాదే కన్నమూతారు. స్వామినాథన్కు ముగ్గురు కుమారెలు. పెద్ద కుమారె సామ్య స్వామినాథన్ ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ చీఫ్ పైంటిస్టగా, రెండో కుమారె మధురా స్వామినాథన్ బెంగుళూరులోని భారత గణాంక శాస్త్ర సాంకేతిక సంస్థలో అర్థిక విభాగ ప్రొఫెసర్గా, చిన్న కుమారె నిత్య స్వామినాథన్ ఇంగ్లాండ్లో ప్రొఫెసర్గా పనిచేస్తున్నారు.

బెంగాల్ కరువు ప్రభావం

ఎంఎస్ స్వామినాథన్గా ప్రపంచానికి చిరపరచితులైన ఆయన పూర్తి పేరు మాన్కాంబు సాంబశివ్ స్వామినాథన్. ఆయన తమిక్షనాట ఆలయాల పట్టణంగా పేరుగాంచిన కుంభకోణంలో 1925 ఆగస్టు 7న డాక్టర్ ఎంకే సాంబశివ్, పార్వతి తంగమ్మాళ్ల దంపతులకు జన్మించారు. కుంభకోణంలోని కేధలిక్ లిటిల్ ప్లాపర్ ప్రైస్సుల్లో స్టెన్టటూ వరకు చదివిన ఆయన.. తిరువనంతపురం మహోజ కళాశాలలో జంతు శాస్త్రంలో పట్టభద్రులయ్యారు. స్వామినాథన్ తండ్రి వైద్యుడు. స్వామినాథన్ కూడా తనలాగే వైద్యవృత్తిని స్వీకరించి, తన వైద్యుతాల బాధ్యతలు నిర్వర్తించాలని ఆయన కోరుకునేవారు. అప్పట్లో బెంగాల్లో ఏర్పడిన విపరీతమైన కరువు పరిస్థితులు స్వామినాథన్పై తీవ్ర ప్రభావం చూపాయి. దాంతో ఆయన

దృష్టి వ్యవసాయరంగంపైకి మళ్ళింది.

ఎన్నో పరిశోధనలు..

స్వామినాథన్ 11వ్ వయస్సులో ఉండగానే తండ్రి మృతి చెందారు. ఆ తర్వాత పినతండ్రి సంరక్షణలో ఆయన పెరిగారు. 1940-44లో మద్రాస్ వ్యవసాయ కళాశాలలో చేరి వ్యవసాయ శాస్త్రంలో పట్టభద్రులయ్యారు. ఆ తర్వాత ధిలీలో జన్మపంటల పరిశోధనలకు సంబంధించి ప్రథమశ్రేణిలో పోస్ట్ గ్రాడ్యూయేట్ డిగ్రీ పొందారు. 1948లో ఐపీఎస్కు ఎంపికయ్యారు. కానీ పోలీసు శాఖలో చేరదలుచుకోలేదు. పలు పరిశోధనా సంస్థల్లో పనిచేశారు.

కేంటిడ్జి విశ్వవిద్యాలయంలో వీపోచ్డీ పొందారు. స్వామినాథన్ వందల సంఖ్యలో అక్కడ పరిశోధనా పత్రాలు సమర్పించారు. వ్యవసాయ పరిశోధన లపై అనేక గ్రంథాలు రచించారు. అమెరికాలోని విస్కాన్సిన్ విశ్వవిద్యాలయంలో ఉద్యోగం లభించినా వదులుకుని 1954లో స్వదేశానికి తిరిగొచ్చారు. ఒడిశా రాష్ట్రం కటక్లోని వ్యవసాయ వర్షిటీలో ఆచార్యానిగా చేశారు.

గోధుమ విష్వవానికి ఆద్యాదు

1960 దశకంలో దేశంలో కరువు పరిస్థితులు తీవ్ర రూపం దాల్చాయి. అమెరికా నుంచి గోధుమలను దిగుమతి చేసుకోవాల్సిన పరిస్థితి. భారత్ లో ఇక తగిన ఆహారోత్పత్తి జరగదని, ప్రజలు ఆకలితో అలమటించి చనిపోవడం భాయమని అప్పట్లో ప్రపంచ దేశాలన్నీ భావించాయి. ఆ సందర్భంలోనే స్వామినాథన్ జపాన్లో కొత్తగా కనుగొన్న గోధుమ వంగదాన్ని దేశంలో ప్రవేశపెట్టి, అధిక ఉత్పత్తిని, 200 శాతం లాభాలను సాధించేందుకు దోహదపడ్డారు. ఈ విష్వవాన్నే ‘గోధుమల విష్వవం’ అంటూ నాటి ప్రథాని ఇందిరాగాంధీ స్వామినాథన్ సేవలను వేసోళ్ల కొనియాడారు.

చైనా వరి వంగదాలను కూడా దేశంలో ప్రవేశపెట్టి పరిధాన్యాల ఉత్పత్తిని అధికం చేశారు. ఆహోర ధాన్యాల ఉత్పత్తిలో దేశం స్వయం సమృద్ధిని సాధించేందుకు ఎంతో క్రూఫి చేశారు. ఆహోరధాన్యాలను దిగుమతి చేసుకునే దుస్థితిని తప్పించి వ్యవసాయోత్పత్తులను ప్రపంచ దేశాలకు ఎగుమతి చేసేలా వ్యవసాయ రంగాన్ని తీర్చిదిద్దిన ఘనత స్వామినాథన్కే దక్కుతుంది. ఈ ఆభివృద్ధి భారతదేశంలో సాంప్రదాయ వ్యవసాయం నుండి హరిత విష్ణవానికి దారితీసింది. స్వామినాథన్ను హరిత విష్ణవ పితామహుడు అని పిలుస్తారు. బంగాళాదుంపల ఉత్పత్తిని పెంచడంలోనూ ఆయన కీలకపాత్ర పోషించారు. స్వామినాథన్ 1980లలో ‘ఎంఎస్ స్వామినాథన్ రీసెర్చ్ శాండెషన్’ను స్థాపించారు.

చిరుధాన్యాలపై పరిశోధనలకు అప్పట్లోనే స్వామినాథన్ ఎంతో ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. ఆయన ముందుచూపునకు నిదర్శనంగా 2023 సంవత్సరాన్ని ఐక్యరాజ్యసమితి చిరుధాన్యాల సంవత్సరంగా ప్రకటించింది. దేశ విదేశాల్లో పేరుగడించిన పరిశోధనా సంస్థల్లో ప్రొఫెసర్గా, పరిశోధకుడిగా, విభాగాధిపతిగా ఎన్నో పదవులను స్వామినాథన్ నిర్వహించారు. కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ కార్బూర్టర్ిగా, కేంద్ర ప్రణాళికా సంఘం సభ్యుడిగా నేవలందించారు. గ్రామీణ ప్రజల అభివృద్ధి, వ్యవసాయ పరిశోధనలకు గాను కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయం ఆయనను ‘పాల్సో’ బిరుదుతో సత్కరించింది. దేశవిదేశాలకు చెందిన వివిధ విశ్వవిద్యాలయాలు స్వామినాథన్కు గౌరవ డాక్టరేట్లు ప్రదానం చేశారు. ఆయనకు మొత్తం 84 గౌరవ డాక్టరేట్లు వచ్చాయి. అంతేకాకుండా పీపోచడి పరిశోధక విద్యార్థులెందరికో మార్గదర్శిగాను నేవలందించారు. దేశంలోని వివిధ వైజ్ఞానిక సంస్థల సభ్యుడిగాను ఆయన విశిష్ట నేవలందించారు. వ్యవసాయ రంగంలో పునరుజ్జీవనాన్ని తీసుకొచ్చిన ఆహోరధాన్యాల ఉత్పత్తిలో దేశాన్ని స్వయంసమృద్ధిగా తీర్చిదిద్దిన ఎంఎస్ స్వామినాథన్ 90 యేళ్ళ వయస్సులోనూ తన పరిశోధనలను కొనసాగిస్తూ వచ్చారు.

అవార్డుల పరంపర...

వ్యవసాయ రంగానికి అందించిన నేవలకుగాను ఎన్నో

ఆరోగ్యాన్నికి మూలం జీవధం తాదు; ఆలోచనలో, ఆచరణలో ప్రశాంతత, నవ్వు, ప్రేమ ... ఇవే ఆరోగ్యం

ప్రతిష్ఠాత్మక అవార్డులను, జాతీయ అంతర్జాతీయ పరిశోధనా సంస్థల నుంచి పురస్కారాలను అందుకున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆయన్ని పద్మశ్రీ (1967), పద్మభూషణ (1972), పద్మవిభూషణ (1989) పురస్కారాలతో సత్కరించింది. 1965లో ఆయన తొలిసారిగా ‘మెండెల్ మెమోరియల్ మెడల్’ను జెకోస్లూవిక్ అకాడమీ ఆఫ్ సైన్సెస్ నుంచి అందుకున్నారు. 1971లో రామ్ మెగనెసే అవార్డు, 1986లో ఆల్ఫ్రెడ్ బస్టీన్ పర్లెసైన్ అవార్డు, 1987లో తొట్టతొలిసారిగా పర్ల్ ఫ్యాడ్ అవార్డు, 1991లో పర్యావరణ సంబంధిత టీలర్ బహుమతి అందుకున్నారు. 33 జాతీయ అవార్డులు, 32 అంతర్జాతీయ అవార్డులను అందుకున్నారు.

ప్రముఖుల నివాళి

స్వామినాథన్ మృతి పట్ల రాష్ట్రపతి ద్రోపది ముర్ము, ఉపరాష్ట్రపతి జగదీప్ ధనేంద్ర్, ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమోద్, మాజీ ఉపరాష్ట్రపతి ఎం.వెంకయ్యనాయుడు తదితరులు సంతాపం ప్రకటించారు. ఆకలిజాధలు లేని, ఆహర భద్రత కలిగిన ప్రపంచాన్ని మానవాళికి అందించేందుకు జరుగుతున్న ప్రయత్నాలకు దారి చూపే దీపంలాంటి మహత్తర పరిశోధనా వారసత్వాన్ని స్వామినాథన్ వదిలి పోయారని రాష్ట్రపతి నివాళి అర్పించారు. వ్యవసాయ రంగంలో క్లిప్పుమెన్ పరిస్థితులు ఎదురైనప్పుడు స్వామినాథన్ చేసిన నేవలు లక్ష్మాదిమంది భారతీయుల జీవితాలనే మార్చివేశాయని ప్రధాని కొనియాడారు.

స్వామినాథన్(98) అంత్యకీయులు కుటుంబీకులు, రాజకీయనేతులు, వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు, పరిశోధన కేంద్రం ఉద్యోగుల అప్రసన్యాల సదుమ, ప్రభుత్వ లాంఘనాలతో చెప్పులోని బీసెంట్సగర్ శ్రూరవాటికలో సెప్పెంబరు 30 మధ్యప్పుం నిర్వహించారు. అంత్యకీయల్లో కేరళ మంత్రులు కృష్ణస్కంటి, ప్రసాద్, తెలంగాణ మంత్రి నిరంజన్ రెడ్డి, సీపిఎ జాతీయ ప్రధాన కార్బూర్టర్ి డి.రాజు, సీపిఎం రాష్ట్ర కమిటీ కార్బూర్టర్ి కె.బాలకృష్ణన్, వలువురు ప్రభుత్వ ఉన్నతాధికారులు పాల్గొన్నారు.

(అంద్రజ్యోతి సాజన్యంతో)

ఎఫ్ పి బీ, వ్యవసాయ సిబ్బంది సమన్వయ సమావేశం

- డా. గంగాద్రి గౌండిపల్లి, కె.గిరినాథరెడ్డి

ఉయ్యలవాడలో మేము ఎన్ఎఫ్‌ఎసి కింద ఎఫ్‌పిటీ లో పని చేస్తున్నాము. ఈ ఎఫ్‌పిటీ జూన్ 2021లో నమోదు చేయబడింది. అప్పటిక ఎఫ్‌పిటీ కార్యకలాపాల పురోగతి చాలా తక్కువగా ఉంది. సాధించవలసిన అన్ని ఘలితాల పురోగతి కూడా అలాగే చాలా తక్కువగా ఉంది. ఆర్టికెల్స్‌తో కాని, ఎఫ్‌పిటీలతో అనుసంధానం లేదు. ఈ నేపథ్యంలో మేము జిల్లా వ్యవసాయ అధికారిని సంప్రదించి ఎన్ఎఫ్‌ఎసి, యం బ డి హెచ్ కు ఎఫ్‌పిటీ పథకం గురించి వివరించాము. ఎఫ్‌పిటీ సుస్థిరత కోసం క్లైటస్టాయిలో వ్యవసాయశాఖ

సిబ్బందితో సమన్వయాన్ని ఏర్పాటుచేసుకోవాలని కోరాము. వ్యవసాయశాఖ సహకారంతో ఈ సమన్వయ (కన్వెరెన్సీ) సమావేశం 2023 అగస్టు 19 న ఉయ్యలవాడ, రుద్రవరం మండలాలలో నిర్వహించడం జరిగింది.

ఆర్పీకె - విఎపి, విహాచేపలు, మండల వ్యవసాయ శాఖ సిబ్బంది, డివిజినల్ వ్యవసాయ శాఖ సిబ్బంది, ఎన్ఎర్జిజిఎస్ సిబ్బంది, ఇతరులు మొత్తం 106 మంది ఈ సమావేశానికి హాజరయ్యారు.

సమావేశం లక్ష్యాలు:

- ఆర్పీ బి కె ల ద్వారా రైతులకు ఎఫ్‌పిటీ సేవలను మార్చిడి చేయడానికి మంచి అనుసంధానాన్ని ఏర్పాటు చేయడం

- ఎఫ్‌పిటీ సభ్యులకు సులభంగా ఆర్ బి కె సేవల అందుబాటు
- ఎఫ్‌పిటీ లకు సభ్యుల్లో సమీకరణసు సాధించడానికి ఆర్ బి కె లు మద్దతు ఇస్తాయి.

సమావేశం లక్ష్యాలు:

నంద్యాల డిఎబ శ్రీ టి మోహన్‌రావు ప్రారంభ ఉపన్యాసంతో సమావేశం ప్రారంభమైంది. ఎఫ్‌పిటీ సుస్థిరతలో ఎన్ ఎఫ్ ఎ సి పాత్ర, ఎఫ్‌పిటీ ప్రాముఖ్యత ఆర్ బి కె పాత్ర ప్రాధాన్యాన్ని శ్రీ మోహన్‌రావు వివరించారు. సభ్యులకు ఎఫ్‌పిటీ మద్దతు సేవలను అయిన వివరించారు.

సమావేశం లక్ష్యాలు:

- ఎఫ్‌పిటీ దాని స్వరూప స్వభావాలు, సేవలు, సభ్యుల్లో నమోదు, ఆర్ బి కె పాత్రమై ఓరియంబేస్ జరిగింది.

ఎఫ్‌పిటీ సేవలు

- అన్ని రకాల వ్యాపార లైసెన్సులను కలిగి ఉండటం
- ఎఫ్‌డిసి / రైతు అంగడి దుకాణాన్ని ఏర్పాటు చేయడం
- సాగు / పొలంబడి ప్రదర్శనలు
- కొత్త సాంకేతికతను, అధిక దిగుబడిని అందించే విత్తనాలను పరిచయం చేయడం
- ఆర్ ఎ ఆర్ ఎన్, కె వి కె లు మొదలైన పరిశోధనా సంస్థలతో ఒప్పందం, యంచియులు చేసుకోవడం
- ఎఫ్ ఐ జిల ద్వారా ప్రభుత్వ పథకాలను అంది పుచ్చుకుని, మూలధన వ్యయాన్ని తగ్గించడం
- పెఱాల్సేల్ కంపెనీలతో అవగాహన ఒప్పందాలు
- పంటలకు ప్రాసెసింగ్ విలువ జోడింపు కార్యక్రమాలు
- ఎఫ్ పి బి ఆర్టిక అవసరాలను తీర్చడానికి వివిధ ఆర్టిక సంస్థలతో అవగాహన ఒప్పందాలు కుదుర్చుకోవడం
- డివిడెండ్ పేర్ల పంపిణీ

ఓప్పందం కాదు, మనసులను గెలుచుకోసాగున్నా నవ్వడం కాదు అందరితో ఆనందంగా నవ్వకో

ఎఫ్ పి ఓ కార్యకలాపాలు

- సభ్యులు, బీట్ డీలకు శిక్షణాలు, సిబ్బందికి శిక్షణాలు
- సాధారణ సమావేశాలను నిర్వహించడం
- భాతాల పుస్తకాలను నిర్వహించడం
- చట్టపరమైన విధులను పూర్తి చేయడం
- నివేదికల తయారీ, సమర్పణ

కార్యాచరణ ప్రణాళిక

కోయిలకుంట్ల ఏడిఎ శ్రీ సుధాకర్ ఆర్ బి కె పరిధిలో అందుబాటులో ఉన్న రైతుల ఆధారంగా ఆర్ బి కె వార్గా సభ్యత్వ నమోదు లక్ష్యాలను పూర్తి చేయడానికి కార్యాచరణ ప్రణాళికను సిద్ధం చేశారు. మొదటిగా 15 నుండి 20 మంది సభ్యులతో కూడిన ప్రతి ఆర్ బి కె కి ఒక ఎఫ్‌బజి ని తయారుచేసి పేర్ మొత్తం, సభ్యత్వ రుసుము వసూలు 15 పని దినాలలోపు పూర్తి చేయాలని, ఆధార్, ల్యాండ్ పాస్ బుక్ , పాస్ పోర్ట్ సైజు ఫోలో, జిరాక్స్ పత్రాల సేకరణ బాధ్యతను కూడా ఆర్ బి కె సిబ్బంది నిర్వహించాలని సూచించారు.

డిఎం ముగింపు వాక్యాలతో ఓరియంటేప్పన్ ప్రోగ్రామ్‌ను ముగించారు. పాల్గొన్న వారందరికి భోజనం ఏర్పాటు చేశారు.

మధ్యాస్నం 2 నుండి సాయంత్రం 5-30 గంటలవరకు రుద్రవరం మండలంలోని కాశీనాయన ఆశ్రమంలో రుద్రవరం, సిరివెళ్ల మండల సిబ్బందికి అవగాహన కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించడం జరిగింది.

తెలంగాణ సి జిఎం ప్రాజెక్టుల సందర్భం !

(11 వ పేజీ తరువాయి)

మండలాలలో గోండా జాతికి చెందిన 500 మంది లభీదారులకు నాబాద్ తోడ్పాటుతో చేపట్టిన ఎన్ ఎల్ డి పి (సుస్థిర జీవనోపాధుల అభివృద్ధి కార్యక్రమం) కార్యక్రమాన్ని శ్రీమతి సుశీల చింతల సందర్భంచి జిరాక్స్ యూనిట్లు, వడంగి యూనిట్లు, పిండి మర, బ్రాస్ బాండ్ వంటి వివిధ జీవనోపాధి ఉపకరణాలను పంపిణి చేశారు. ఉట్టారు ఐ టి డి ఎ ప్రాజెక్ట్ ఆఫీసర్ శ్రీమతి చాద్ బాజ్ పాయ్, ఐ ఎ ఎన్ కూడా ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

గ్రామీణ సంత (రూరల్ హోట్) కు శంకుస్థాపన

ఆసిఫాబాద్ జిల్లా బేలా మండల కేంద్రం బేలా గ్రామంలో ట్రైమ్ సౌసైటీకి గ్రామీణ సంత నిర్మాణానికి నాబాద్ నిధులు మంజురు చేసింది. సి జి ఎం శ్రీమతి సుశీల చింతల ఆ గ్రామాన్ని సందర్భంచిన సందర్భంగా గ్రామ ప్రజా ప్రతినిధుల సమక్కంలో సంత నిర్మాణానికి ఆమె శంకుస్థాపన చేశారు.

పత్రి విత్తనాల నూనె యూనిట్కు ప్రారంభోత్పవం

అదిలాబాద్ జిల్లా గుడిహత్తూర్ మండలంలో ధన్ శాండేష్ నిర్వహణలోని డి ఎన్ టి - ఎఫ్ పి సి ఏర్పాటుచేసిన పత్రి విత్తనాలనుంచి నూనె తీసే యూనిట్కు సి జి ఎం శ్రీమతి సుశీల చింతల ప్రారంభోత్పవం చేశారు. ఎఫ్‌బజి పాలకవర్గ సభ్యులను, వాటాదార్లను ఉద్దేశించి సిజిఎం ప్రసంగిస్తూ, పత్రి విలువ గొలుసు పెంపులో దేశంలోనే డిఎన్టి - ఎఫ్‌బజి ప్రథమక్రేణి ఎఫ్ పి సి గా ప్రగతి సాధించే విధంగా కృషి చేయాలని కోరారు. పాలకవర్గం, వాటాదార్ మధ్య చక్కని అనుబంధాన్ని పెంపాందించినందుకు ఎఫ్ పి సి - సి ఇ ఓను, ప్రోత్సాహక సంస్ ధన్ శాండేష్ ను శ్రీమతి సుశీల చింతల అభినందించారు. తాము ఇంటగా అభివృద్ధి చెందడానికి అన్నివిధాల తోడ్పాటు అందించిన నాబాద్కు పాలకవర్గ సభ్యులు, ఎఫ్ పి సి - సి ఇ ఓ ధన్వాదాలు తెలిపారు. ఎఫ్ పి సి మరింతగా అభివృద్ధి చెందడానికి నాబాద్ సర్వ విధాల సహకారం అందిస్తుందని, ప్రజల ముఖ్యంగా గిరిజనుల జీవనోపాధుల పెంపుదలకు అండగా నిలుస్తామని శ్రీమతి సుశీల చింతల హమీయచ్చారు.

గోదాము, కార్యాలయ నిర్వాణానికి 'ధరణి' తీర్మానం!

- జి. శ్రీనివాస్

కామారెడ్డి జిల్లాల్లోని సదాశివనగర్ మండలంలోని 'ధరణి వ్యవసాయ ఉత్పత్తిదారుల పరస్పర సహాయ సహకార సంఘం లిమిటెడ్' (ధరణి ఎఫ్.పి.టి) చట్టప్రకారం చేయాల్సిన కార్బూక్షమాలలో భాగంగా ఐదవ వార్షిక మహాసభను 2023 సెప్టెంబర్ 22 న కన్నుల పండుగలాగా జరుపుకున్నారు. మహాసభకు పది పంచాయతీలలోని సభ్యులు, గ్రామ రైతు సంఘం వదాధికారులు, పాలకవర్గం సభ్యులు సిబ్బంది, రైతు మిత్రులు అందరు కలిపి దాదాపు 252 మంది పాల్గొన్నారు. ఈ మహాసభను పద్మజివాడిలోని రైతు వేదిక భవనంలో జరుపుకున్నారు.

వారు ముందుగా తయారు చేసుకున్న ఎజెండా వారీగా ఎంతో చక్కగా కార్బూక్షమాన్ని నిర్వహించుకున్నారు. గత సంవత్సరం చేసిన, సాధించిన కార్బూక్షమాలు, ఆడిట్ నివేదిక, రాబోవు సంవత్సరంలో చేయబోవు కార్బూక్షమాలను సభకు తెలిపి ఆమోదం తీసుకున్నారు. స్వయం నియంత్రణ ఉద్యమ కార్బూక్షమాలలో భాగంగా స్క్రైట్ ఓటింగ్ పద్ధతి ప్రకారం ఎలాంటి ఇబ్బంది లేకుండా చక్కగా పాలకవర్గాన్ని, వదాధికారులను ఎన్నుకున్నారు. గత సంవత్సరంలో పని చేసిన పాలకవర్గం, పదాధికారుల సేవలను కొనియాడారు. నూతనంగా ఎంపిక అయిన వారిని అభినందించారు. వారిచే ప్రమాణ స్వీకారం చేయించారు.

ఎఫ్.డి.సి ద్వారా, రైతు సేవ కేంద్రం ద్వారా సభ్యులకు అందుతున్న సేవల గురించి, వివిధ వ్యాపార కార్బూక్షమాల గురించి, వరి, మక్కల, కొనుగోలు కేంద్రాల గురించి చర్చించారు. ఇతర సంస్థలతో అనుసంధానంలో భాగంగా ఇ ప్రైవ్ వారితో, కోరమండల్-గ్రోమోర్ వారితో, అక్షయ

పొత్ర ఫోండేషన్ వారితో అనుసంధానమై, నూతన డీలర్ షిప్ తీసుకొని రైతు సంఘాల సభ్యులకు సేవలు అందించ బూనికి తీర్మానం చేసుకున్నారు. ధరణి యఫ్.పి.టి మహిళా సభ్యుల శాతం పెంచాలని, మహిళా నాయకత్వంపై పని చేయాలని, నూతన గ్రామాలలో సభ్యత్వ నమోదు చేయాలనీ తీర్మానించారు. వారు ఏర్పాటు చేసుకున్న విజన్ సాధించటానికి కొన్ని కమిటీలు ఏర్పాటు చేసుకొని అందరిని భాగస్వాములగా చేసుకొని ముందుకు వెళ్లాలని అనుకున్నారు. విజన్ సాధించటంలో ఏపిమాన్, యస్.వి.పి సంస్లం సహకారం ఎంతైనా అవసర మని భావిస్తూ వారి సహకారంతో ముందుకు వెళ్లాలని చర్చించారు.

అదేవిధంగా కల సాకారం కోసం కల్పరాల గ్రామంలో గ్రామ పంచాయతి వారు ఇచ్చిన స్థలంలో గోదాము నిర్మాణం, కార్యాలయం, రైతుసేవా కేంద్రం ఏర్పాటు చేయటానికి తీర్మానం చేసుకున్నారు. వాటా ధనం చెల్లించిన ప్రతి సభ్యులకు పడ్డీని లెక్కించి ఇప్పటానికి మహాసభలో తీర్మానించారు. రాబోవు సంవత్సరంలో వ్యాపారం, లావా దేవీలు జరిపిన సభ్యులకు బోన్స్ ఇవ్వాలని తీర్మానించారు. ముఖ్యంగా ఒక పద్ధతి ప్రకారం ఉపవిధులను వారిక్షావల్సిన విధంగా సవరణలు చేస్తూ తీర్మానం చేసుకున్నారు. సమావేశం అనంతరం ఆ సవరణలు, తీర్మానాల నివేదికను జిల్లా సహకార అధికారికి రిటర్నులు సమర్పించారు.

రైతు సంఘాల ఆడిట్

ధరణి ఎఫ్.పి.టి వార్షిక మహాసభ నిర్వహణ కంటే ముందు స్వయం నియంత్రణ ఉద్యమం కార్బూక్షమాలను ఎఫ్.పి.టి పరిధిలోని పది గ్రామాలలో వారు ఏర్పాటు చేసుకున్న రైతు సంఘాలను ఆడిట్ చేసుకున్నారు. రైతు

వైఫల్యం చేతగానితనం కాదు, విఫలమవుతామేమో అనే కుశంకతో అసలు ప్రయత్నించకవశిష్టం చేతగానితనం

సంఘాలలో ఎన్నికలు నిర్వహించి లీడర్ల మార్పిడి చేశారు. మరియు గ్రామ రైతు సంఘాల ఆడిట్, ఎన్నికలు, గ్రామ రైతు సంఘాల మహాసభలు నిర్వహించారు. ముఖ్యంగా ఎఫ్.పి.ఓ వార్షిక మహాసభ సజావుగా జరపటం కోసం నిర్వహణ కమిటీలు ఏర్పాటు చేసుకొని బోర్డు, కమిటి సభ్యులే పూర్తి బాధ్యత తీసుకొని మహాసభను విజయవంతంగా నిర్వహించటంలో ప్రధాన పోపించారు.

సంఘాల, సంస్థల బలోపేతం కోసం స్వయం నియంత్రణ ఉద్యమంలోని ‘సంఘాలు మనవే, సమాజ్యాలు మనవే, పాలనా మాదే, నియంత్రణ మాదే’ అనే నినాదం స్వార్థితో ఎంతో చక్కగా నిర్వహించారు.

ఈ మహాసభ కార్యక్రమానికి కామారెడ్డి జిల్లా వ్యవసాయ అధికారిణి శ్రీమతి భాగ్యలక్ష్మి హేజర్రె ఇంత చక్కగా మహాసభని నిర్వహించటం చూసి శుభాకాంక్షలు తెలుపుతూ ప్రభుత్వం తరపున తమ పరిధిలో ఉన్న పనుల విషయంలో సహాయ సహకారాలు అందిస్తామన్నారు. తిమోజివాడి సర్వంచ పాల్గొని సభ్యులకు శుభాకాంక్షలు తెలిపారు. ఏపిమాన్ ప్రధాన కార్యాలయం నుండి ప్రాజెక్టు మేనేజర్లు శ్రీ కిశోర్కుమార్, శ్రీ శ్రీనివాస్ పాల్గొని మహాసభను బోర్డు సభ్యులే స్వయంగా నిర్వహించుకోవటం చూసి వారిని అభినందించారు. సమాజ్య ఏదైతే వార్షిక ప్రణాళిక చేసుకోన్నదో ఆ ప్రణాళికను నిరంతరం సమీక్షించుకుంటూ ముందుకు సాగాలని హితవు చెప్పారు. వ్యాపారవరమైన కార్యక్రమాలు చేస్తూ సభ్యులందరికి సేవలు అందించాలని, ఎఫ్.డి.ఎస్, రైతుసేవ కేంద్రంలో సభ్యులందరూ సేవలు వినియోగించుకోవాలని సూచించారు. మాన్ సంస్థ ద్వారా ఇంకా కావాల్సిన మద్దతు అందిస్తామని అందరు భాగస్వామంతో కలిసి ముందుకు సాగాలని కోరారు.

ఏపిమాన్, ధరణి యఫ్.పి.ఓ క్లేర్ స్టాయి సిబ్బంది కుమారి అమృతరాణి మాట్లాడుతూ వ్యవసాయానికి సంబంధించిన సాంకేతికవరమైన సేవలు అందరు వినియోగించుకొని దిగుబడిని పెంచాలని, సమావేశాలు నిర్వహించి పుస్తక నిర్వహణ సుక్రమంగా సాగించాలని, నూతన సభ్యులను ఎఫ్.పి.ఓలో చేర్చుకొని, ఉన్న సభ్యులు

వాటాధనం పెంచి, సంస్థ స్వంత నిధులను పెంచి కొత్త వ్యాపారాలు చేపట్టాలని సూచించారు. కామారెడ్డి రిలయ్స్ ఫోండేషన్ సంస్థ సిబ్బంది శ్రీ రాజు, వారి టీం సభ్యులు పాల్గొని మహాసభ నిర్వహణ తీరుపట్ల సంతోషం వ్యక్తం చేశారు. ధరణి ఎఫ్.పి.ఓ మాదిరిగా అన్ని యఫ్.పి.ఓ లలో కూడా వార్షిక మహాసభలు నిర్వహించటానికి ప్రణాళికలు చేసుకొని నిర్వహిస్తే బాగుంటుందని తెలుపుతూ రాబోవ రోజులలో ధరణి కోసం రిలయ్స్ ఫోండేషన్ ద్వారా కొంత సహకారం అందిస్తామని తెలిపారు. చివరగా ఎఫ్.పి.ఓ కార్యదర్శి వందన సమర్పణతో మహాసభ ముగిసింది. ■

ధీశాలి వాల్విక మహాసభ

మహిళా రైతులు పారిశ్రామిక వేత్తలుగా ఎదిగి ఆర్థిక స్వావలంబన సాధించేందుకు ప్రభుత్వం చేయుతాన్నిస్తోందని ఎంపీచీ చిమ్ముల సుధిర్ రెడ్డి తెలిపారు. బోమ్మల రామారం మండలంలోని చీకటిమామిడి గ్రామంలో ధీశాలి మహిళా రైతు ఉత్సవిదారుల కంపెనీ లిమిటెడ్ వార్షిక మహాసభలో పాల్గొని ఆయన ప్రసంగించారు. ధీశాలి మహిళా రైతు ఉత్సవిదారుల కంపెనీ ధాన్యం కొనుగోలు కేంద్రం ద్వారా రూ. 10.50 లక్షల వ్యాపారం చేయడం అభినందనీయ మన్నారు. గ్రామీణ మహిళా మండలి అధ్యక్షులాలు విజయలక్ష్మి ఆధ్వర్యంలో నిర్వహించిన కార్యక్రమంలో నాబార్డ్ డిడీఎం వినయ్ కుమార్, యాదగిరిగుట్ట ఏడీవి పద్మావతి, యాదాది డిసీఎం శ్రీనివాస్, పీఎస్ సంస్థ డైరెక్టర్ నిమ్మయ్, ధీశాలి ఎఫ్.పి.ఓ డైరెక్టర్ సుజాత, చంద్రకశ, ఈశ్వరమ్మ, అండాలు, వరలక్ష్మి, పార్వతి, అరుణ, చంద్రమ్మ, సీకుచెం పాల్గొన్నారు. ■

భారంలేని బోధన ... జీవితపాఠాల అద్భుతయనం!

విద్యార్థుల ఆస్తికి, ఇష్టాయిష్టాలకు అనువైన చదువులు !!

వివిధ రాష్ట్రాలనుంచి హజూరెన దాదాపు ఆరువందల మంది విద్యావేత్తలూ ఉపాధ్యాయులతో మూడురోజుల సద్ధన్లు . వారికి వసతీ భోజనాలతో పాటు సమావేశాల నిర్వహణ ఏర్పాట్లన్నీ చేయాలి. 'ఊందేముంది చేసేస్తాం...' అన్నారు. అప్పటికప్పుడు పదహారు బృందాలుగా ఏర్పడ్డారు. ఒక్కో దానికి ఒక్కో లీడరు, ఒక వాకీటాకీ, పకచకా రంగంలోకి దిగారు. వంట, వడ్డన, వసతి... అతిధ్యంలో ఎక్కడా ఏ లోపం లేకుండా సమావేశాల్ని విజయవంతం చేశారు. అతిథుల్ని అబ్బురపరిచారు. ఆ నిర్వాహకులంతా పదహారేళ్ళలోపు పిల్లలంబే నమ్మగలరా? నమ్మలేకపోతే మీకు 'అక్షరవనం' గురించి తెలియదన్నమాట. అదొక్కటే కాడు, అలాంటి మరెన్నో పారశాలలు పిల్లల్ని సమర్థులైన నాయకులుగా తీర్చిదిద్దుతున్నాయి.

బోధనకు కొత్త అర్థం చెబుతున్నాయి.

సైకిల్ తొక్కడం అంటే పిల్లలకు సరదా, అలా సరదాగా పది నిమిషాలు సైకిల్ తొక్కితే అక్కడ మర్మాటి టిఫిన్కి ఇంద్రీ పించి సిద్ధమవతుంది. అదెలా అంటే... 'చాలా సింపుల్. క్రైండర్లో రుచ్చే రాయికి సైకిల్లి ఎటాచ్ చేశాం, అంతే...' అని నవ్వుతూ చెబుతారు పిల్లలు.

ఇంకాస్త అవతలికి వెళ్తే వడ్డ నుంచి వియ్యం తీసే మెషీన్ కన్నిస్తుంది. దాన్ని ఓ ఎడ్డ జత తిప్పుతుంటుంది. ఆ మెషీన్ తిరిగినంతసేపూ పుట్టే విధ్యాఘ్�టక్కిని పిల్లలే తయారుచేసుకున్న ఒక బ్యాటరీలో నిల్వ చేస్తారు. 2ది రాత్రిపూట గదిలో లైటు వెలగడానికి సరిపోతుంది. ఒక్క పసి... రెండు ఉపయోగాలు.

మరో బడికి వెళ్లాం... అక్కడో పదమూడేళ్ల అమ్మాయి వంట చేస్తూ కనిపిస్తుంది. ఇంకో పిల్లవాడు ఆవు పాలు తీస్తూంటాడు. రెండు గంటల తర్వాత చూస్తే వాళ్ళే లాంగేర్జ్ ల్యాబ్లోని కంప్యూటర్లో నచ్చిన ఇంగ్లీష్ సినిమా చూస్తూ అంగ ఉచ్చారణని ఆక్రమింపు చేసుకుంటూ ఉంటారు.

ఇంకోచోటు... చిన్న చిన్న పాకల్లాంటి తరగతి గదుల్లో బుజ్జి బుజ్జి పాపాయిలు పలక మీద పప్పు గింజలతోనో నేలమీద చాక్సోసుతోనే కూడికలూ తీసివేతలూ చేస్తుంటారు.

మరో ఊరికెళ్లాం... అది బడే కానీ పిల్లల వీపుల మీద పుస్తకాల సంచులుండవు. పరీక్షలు రాస్తారు కానీ మార్కులూ ర్యాంకులూ వారికి తెలియవు. ఫెయిలయ్యాపని కోప్పడటాలూ

మంచి మార్కులోచ్చాయని బహుమతులూ... ఏవీ ఉండవు. అక్కడ పిల్లలంతా సమానమే. స్వేచ్ఛగా పక్కల్లా విహారిస్తూ కన్నిస్తారు.

ఎక్కడ ... అంటారా?

అక్షరవనం, హరితవనం, వికాస విద్యావనం, తేజా విద్యాలయం, అభ్యాసం... ఈ పేర్లు ఎప్పుడైనా విన్నారా? ఇవన్నీ తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఉన్న బడుల పేశే. పేరుకి తగ్గట్టే ఆ బడులు కూడా ప్రత్యేకంగానే ఉంటాయి. సువిశాల ఆవరణల్లో ప్రకృతిలో మమేకమై పిల్లలు ఆడుతూ పాడుతూనే బతుకు పారాల్ని నేర్చుకుంటూ ఉంటారు. ఈ పారశాలల్ని అర్థం చేసుకోవాలంబే ముందు అసలు మన సమాజంలో విద్య పట్ల తల్లిదండ్రులూ ఉపాధ్యాయుల దోరణిని అర్థం చేసుకోవాలి.

ఒక మంచి సూక్ష్మ కోసం...

పాపో, బాబో ముద్దు ముద్దు మాటలు చెప్పడం మొదలెట్టి నప్పటి నుంచి అమ్మానాన్నల మనసులో బడి ఆలోచన మొగ్గ తొడుగుతుంది. బుజ్జాయిని ఒక మంచి సూక్ష్మలో చేర్చించాలనుకుంటారు. బడికెళ్లే పిల్లలన్న తల్లిదండ్రులు కన్నిస్తే చాలు- సూక్ష్మ గురించి ప్రశ్నల వర్షం కురిపిస్తారు. వారి దృష్టిలో మంచి సూక్ష్మ అంటే.. పెద్ద భవనమూ విశాలమైన ఆటస్తలమూ ఉండాలి. ఫీజులు అందుబాటులో

ఉండాలి. మౌంవర్యులూ పరీక్షలంటూ ఒత్తిడి పెట్టుకూడదు కానీ పిల్లలు పోటీ పరీక్షల్లో సత్తా చూపగలిగేలా చదువు బాగా చెప్పాలి... ఇలా ఆశపడి చివరాభరికి ఇంటికి దగ్గరగా, వంపడానికి సౌకర్యంగా ఉన్న స్వాళ్లో చేర్చించేస్తారు. ‘ఏం చేస్తాం... మనకి కావాలన్నట్లు ఎక్కడ దొరుకుతాయి... ఇవాళా రేపూ అన్ని స్వాళ్లూ అలాగే ఉన్నాయి... ఫీజుల్లో లేదా తప్ప ఇంకేమీ ఉండదు...’ అని తమకు తాము సర్ది చెప్పుకుంటారు. అలా సర్దుకుపోవాల్సిన అవసరం లేదంటున్నాయి, తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఉన్న పలు ప్రత్యామ్నాయ పారశాలలు..

పోటీ పరీక్షలూ మార్యులూ ర్యాంకుల ప్రస్తావనే లేని ఫిల్లాండ్ విద్యావిధానం గురించి సామాజిక మాధ్యమాల్లో చూసి.... ఎంత బాగుందో కదూ అనుకుంటాం కదా. దాదాపుగా అదే పద్ధతిలో పని చేస్తున్నాయి ప్రత్యామ్నాయ విధానాల్లో బోధిస్తున్న ఈ పారశాలలన్నీ, వాటిని చూసి నేర్చుకోవడానికి ఇప్పుడు ఇతర రాష్ట్రాల నుంచే కాదు, విదేశాల నుంచీ కూడా ఉపాధ్యాయులు వస్తున్నారు.

ప్రత్యామ్నాయమంటి....

మామూలుగా పారశాలలన్నీ అవి ఏ సిలబన్సిని అనుసరిస్తున్నా... పని చేసే విధానం ఒకటే. యూనిఫోరాలు వేసుకుని బరువైన బ్యాగులు మోస్తూ వెళ్లే పిల్లలు వరసగా టైమ్ టేబుల్ ప్రకారం యాంత్రికంగా జరిగే తరగతులూ, బ్లూక్ బోర్డు పార్ట్ పుస్తకాల సాయంతో పాఠాలు చెప్పే టీచర్లు పరీక్షలూ మార్యులూ గ్రేడ్లు... అన్ని ఒకేలా

ఉంటాయి. ఆ మూసలో బలవంతంగా ఇరికించడమే కానీ నిజానికి పిల్లలందరూ ఒకేలా ఉండరు. వారి ప్రతిభా సామర్థ్యాలూ ఒకేలా ఉండవు. అందుకే టీచరు క్లాసులో నలబై మందికి కలిపి పాఠాలు చెప్పినా ఒకరికి ఎనబై మార్యులోస్తే ఇంకొకరికి ఇరవై మార్యులే వస్తాయి.

ఇంకాస్త వివరంగా చెప్పాలంటే .... ప్రభత్యు పారశాలలు ఉపాధ్యాయుడు కేంద్రంగా పని చేస్తాయి. స్వాళ్లో జరిగేదంతా ఆయన చుట్టూనే తిరుగుతుంది. పెద్దుల్ ప్రకారం సిలబన్ పూర్తి చేయడం (పిల్లలకు అర్థమైందా లేదా. అన్నది పట్టించుకునే సమయం అక్కడ ఉండదు). పరీక్షలు పెట్టడం, అందులో వచ్చిన మార్యుల్ని బట్టి పిల్లలకు గ్రేడ్ వేయడం.. అన్ని టీచర్ మీదే ఆధారపడివుంటాయి. అదే ప్రైవేట్ స్వాల్ విషయానికి వస్తే యాజమాన్యాల దృష్టి ఎంతసేమా తల్లిదండ్రులను మెప్పించడం పైనే ఉంటుంది. పిల్లలకు మంచి మార్యులోస్తే, ప్రైజులొస్తే, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లో వేదిక మీద కన్నిస్తే... తల్లిదండ్రులు సంతోషిస్తారు కాబట్టి వారి దృష్టి అంతా బోధన మీద కాక ఘలితం మీద ఉంటుంది. ఈ రెండు రకాల పారశాలల్లోనూ పిల్లల స్థానం రెండోదే అవుతోంది. ఏ పిల్లల కోసమైతే ఈ చదువులూ పారశాలలూ వచ్చాయో ఆ పిల్లల ఇష్టాయిష్టాలకూ ఆసక్తులకూ అక్కడ చోటుండడం లేదు.

ఈ పరిస్థితే పలువరిని ప్రత్యామ్నాయ బోధనా విధానాల గురించి ఆలోచించేలా చేసింది. పిల్లలే కేంద్రంగా చదువు. చెప్పడానికి ప్రయత్నించేలా చేసింది. ఘలితంగా వెలసినవే ఈ పారశాలలు.

ఏమిటీ ప్రత్యేకం..?

ఈ పారశాలల్లో పిల్లలదే రాజ్యం, వారి ఇష్టాయిష్టాలదే పైచేయి. ఆటా పాటా చదువు సంధ్యా... అన్ని వాళ్లిష్టమే. చదువు జీవితంలో ఒక భాగమే కానీ, చదువే జీవితం కాకూడదన్నది ఈ పారశాలల సిద్ధాంతం. అందుకే చదువుతో పాటు జీవన నైపుణ్యాల్ని నేర్చుతాయి. ఏటిల్లో చదివే పిల్లలు సహస్రభూతి, స్వయం క్రమశిక్షణ, సంక్లోభాలను ఎదుర్కొసగల సామర్థ్యం... లాంటివన్నీ నేర్చుకుంటారు. ఆత్మవిశ్వాసంతో ఎదుగుతారు. ఇంకా....

- ఈ పారశాలలు ముందుగా తమ విధానం గురించి తల్లిదండ్రులకు అవగాహన కలిగిస్తాయి. తల్లిదండ్రులూ ఉపాధ్యాయులూ కలిసి సమప్పిగా పిల్లలకోసం పని చేయడాన్ని ఇక్కడ చూస్తాం.
- ప్రతి విద్యార్థి ఇక్కడ ప్రత్యేకమే. ఎవరితోనూ పోతీ ఉండదు. ఒత్తిడి ఉండదు. ఎవరికి వాళ్ళే సాంతంగా చదువుకుంటారు కాబట్టి మనసు పెట్టి ఇష్టంగా నేర్చుకుంటారు. పీరియడ్లు, టైమ్ టేబుల్ గొడవండదు. ఎవరికి ఎప్పుడు ఏ సజ్జెక్టు చదవాలనిపిస్తే అదే చదువుకోవచ్చు. అంతమాత్రాన ఇష్టం లేని సజ్జెక్టుల్ని వదిలేయరు. వాటిని కూడా అనక్కిగా చదివే వాతావరణం కల్పించడమే పర్యవేక్షకుల బాధ్యత.
- సాధారణ పారశాలల్లో విద్యార్థులు భారీగా కూర్చుని టీచరు చెబితే వినాలి. ‘యుక్కివిటీ బెస్ట్ లెర్నింగ్’ పేర్కొనే ఈ విధానంలో చేపేవారు ఎవరూ ఉండదు. ఏ పారమైనా సరే దానికి సంబంధించి ఏదో ఒక ప్రాప్తికల్ పని ఉంటుంది. అందుకే ఈ పారశాలల్లో పిల్లలు తమ పనులు తాము చేసుకుంటూనే వంటా తోటపనీ లాంటివన్నీ కూడా దినచర్యలో భాగం చేసుకుంటారు.
- ఈ విధానం వల్ల పిల్లలకు శ్రమ విలువ తెలుస్తుంది. తిండి బట్ట ఇల్లు.. ఎలా వస్తాయో, అందుకు ఎంత కష్టపడాలో తెలుస్తుంది. ఎన్నిరకాల వృత్తులున్నాయో, ఎంతమంది కలిస్తే ఒక్కే వస్తువు తయారవుతుందో తెలుసుకుంటారు.
- పొత్తుంశానికి సంబంధించి పుస్తకంలో ఉన్నదే కాక చర్చల ద్వారా. అనుభవాల ద్వారా మరింత ఎక్కువ. సమాచారాన్ని తెలుసుకుని సమగ్రమైన అవగాహన పెంచుకుంటారు. సృజనాత్మకంగా స్వేచ్ఛగా ఆలోచించడం, అభిప్రాయాలను స్పష్టంగా చెప్పడం అలవడుతుంది.
- ఈ పారశాలల్లో ఉపాధ్యాయులు పిల్లల మీద అధికారం చెలాయించారు. పిల్లలకు నహాయకులుగా, స్నేహితులుగా, సందేహాలు తీర్చే పెద్దన్నలా ఉంటారు.

అవి అపోహలే!

చాలామంది తల్లిదండ్రులకు ఇలాంటి పారశాలల మీద అపోహలుంటాయి. వీటిల్లో చదువుకుంటే పై చదువులకు వచ్చేసరికి ఇబ్బంది పడతారేమోననీ పోటీ పరీక్షల్లో వెనకబడిపోతారని ఉద్యోగావకాశాల్ని అందిపుచ్చుకోలేరనీ భయపడతారు. అవన్నీ అర్థంలేని భయాలేనంటున్నాయి. ఈ పారశాలల్లోనూ స్టేట్ లేదా సెంట్రల్ సిలబ్స్‌లనే అనుసరిస్తారు. పాఠాలు చేపే పద్ధతిలోనే తేడా ఉంటుంది. రకరకాల బోధనా సామగ్రిని వినియోగించి బట్టి పట్టే అవసరం లేకుండా ప్రతి విషయం పిల్లలకు అర్థమయ్యేలా చూస్తారు.

నిదానంగా చదువుకున్న మాలిక విషయాల్ని లోపుగా అర్థం చేసుకోవడంతో పునాది పటిష్టంగా పడుతుంది. కాబట్టే పదో తరగతి పరీక్షల్లో నూరుకాతం ఉత్సీలిత సాధిస్తున్నారు. పోటీ పరీక్షల్లోనూ రాణిస్తున్నారు. మామూలు స్నాక్షల్లో చదువుకున్న పిల్లలకున్న ఈ స్నాక్షల్లో చదువుకున్న పిల్లల్లో సమగ్ర వ్యక్తిత్వ వికాసాన్ని చూడవచ్చు. అలాగని ఇవి ఖరీదైనవో, అందరికీ అందుబాటులో లేనివో కావు.

దాదాపుగా ప్రతి జిల్లాలోనూ ఉన్న ఈ స్నాక్షల్లో చాలా వరకూ పేదలకూ మధ్య తరగతి వారికి అందుబాటు లోనే ఉన్నాయి. కొన్ని పూర్తిగా ఉచితం కూడా. పలుచోట్ల తొలి తరం బడిబాట పట్టిన పిల్లలూ ఉండటమే అందుకు నిదర్శనం. వారికి చదువు మరింత ఆసక్తిగా ఉండేందుకు గాను ప్రాధమిక విద్యను మాత్రభాషలోనే చెబుతున్నాయి ఈ పారశాలలన్నీ. సృజనాత్మకంగా పిల్లల సమగ్ర వికాసానికి కృషిచేస్తున్న ఈ పారశాలలకు ప్రభుత్వ సంస్థ ‘సంటర్ ఫర్ ఇన్ఫోవేటివ్ ప్రాఫీసెన్స్’ గుర్తింపు లభించడం విశేషం.

ఒక్క పారశాలది ఒక్క ప్రత్యేకత!

తమమైన ప్రత్యేకతలతో పిల్లల్లో పెద్దల్ని ఆకట్టుకుంటున్న ఈ ప్రతాపమ్మాయ పారశాలలు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో చాలానే ఉన్నాయి. ఇవన్నీ కూడా ఉన్నత విద్యావంతులు తమ కేరీర్లను వదులుకుని వచ్చి మరీ నెలకొల్పినవే. అలాంటి కొన్ని...

అక్షరవనం: చేస్తూ నేర్చుకోవడం - అనే విధానాన్ని ప్రయోగాత్మకంగా ఆచరించి చూపిస్తోన్న ఈ పారశాల పిల్లల

ఆజమాయిపీలోనే సాగుతుంది. వందేమాతరం ఫోండేషన్ ఆధ్వర్యంలో నాగర్కర్నూల్ జిల్లా కల్పకుర్తి దగ్గర రెసిడెన్చర్యూల్ విధానంలో నడుస్తోంది. వసతి భోజనం చదువూ అన్ని ఉచితమే. పిల్లల్ని వయసుని బట్టి బృందాలుగా ఏర్పాటుచేసి వాళ్లు చేయాల్సిన పనుల్ని నేర్చుకోవాల్సిన పాఠాల్ని నిర్దేశిస్తారు. పిల్లలు సాంతంగా చదువుకుంటారు. స్నేహితులతో చర్చలు జరుపుతారు. ఇంకా సందేహాలంపే పెద్దవాళ్లను అదుగుతారు. ఆడా, మగా తేడా లేదు. వంట నుంచీ వ్యవసాయం దాకా అన్ని పనులూ అందరూ చేస్తారు. పాలు పితుకుతారు. వెల్సింగ్ చేస్తారు. ఆటలు ఆడతారు, సృత్యాలు చేస్తారు.

వాళ్లకు రాని పని లేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. ఇవన్నీ చేస్తానే అంచెలంచెలుగా పదో తరగతి పరీక్షలకు సిద్ధమవుతారు. ఇక్కడ చదువుకున్న పిల్లలు విదేశాలకు వెళ్లారు. ఐపటిలకు ఎంపికయ్యారు. తాము అనుసరిస్తున్న ఈ విధానం వల్ల పిల్లలకు టైమ్ మేనేజ్మెంట్, క్రైసిన్ మేనేజిమెంట్, ప్లైనాన్స్‌యార్ట్ వేనేజ్మెంట్... లాంటి పన్నీ చేతనవుతున్నాయింటున్నారు. నిర్వాహకులు మాధవరెడ్డి, శ్రీపతిరెడ్డి, ఆర్ట్ ఆఫ్ పేరెంటింగ్ పేరుతో తల్లిదండ్రులకు వర్షపొపులూ పెడుతున్నారు.

వికాస విద్యావనం: విజయవాడలో ఈ పారశాలను అమెరికా నుంచి వచ్చిన ఎస్సెర్ పరిమి ప్రారంభించారు. పదో తరగతి వరకూ ఒక స్కూలు, ఆరు నుంచి పదో తరగతి వరకూ నగర శివార్లలో మరో క్యాంపస్ ఉన్నాయి. పదేళ్లలోపు పిల్లలకు మాంటిస్టోర్ తదితర విధానాల్లో బోధిస్తూ ఆడుతూ పాటుతూనే అన్ని నేర్చుకునేలా చూస్తారు.

ఇంటి నుంచి వచ్చే పిల్లలే అయినా ఉదయం అల్పాహారం, మధ్యాహ్న భోజనాలు సుఖ్యల్లోనే ఇస్తారు. ఒక వంతు సమయం మాత్రమే చదువుకీ మిగిలిన రెండొంతులూ ఆటపాటలూ సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకూ కేటాయిస్తారు. పిల్లలు ఎలాంటి ఒత్తిడి లేకుండా బాల్యాన్ని ఆస్వాదించేలా ఉంటుంది. ఇక్కడి ప్రాథమిక విద్య, ఉన్నత పారశాల మాత్రం పూర్తిగా రెసిడెన్చర్యూల్ అక్కడ బోధన, బోధనేతర సిబ్బంది, విద్యార్థులూ కలిసి అన్ని పనుల్ని పంచుకుని చేస్తారు. లెన్

ఇప్పక్కన్న, మోర్ ఇన్వోర్స్‌మెంట్ అన్నది ఈ పారశాల విధానం. కేవలం నాలుగు గంటలే చదువుకు కేటాయిస్తారు. రోజువారీ పనులతో పాటు ఆటలూ సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యమిస్తారు.

రిషీవ్యాలీ రూరల్ ఎడ్యుకేషన్ సెంటర్:

చిత్తూరు జిల్లా మదనవల్లె దగ్గర ఉన్న రిషీవ్యాలీ పారశాల సేవల్ని తెలుగు మాధ్యమంలోనూ తేవాలని తలచి ప్రారంభించినదే ఆర్కషణి. దీనికింద చుట్టుపక్కల గ్రామాల్లో ఏడు పారశాలలు నడుస్తున్నాంఱా. ప్రత్యేకంగా రూపొందించుకున్న విద్యావిధానం వీటి ప్రత్యేకత. ముట్టీ గ్రేడ్ ముట్టీలెవెల్ అని పేర్కొనే ఈ పద్ధతిలో ఒక గదిలో మూడు నాలుగు తరగతుల పిల్లలు బృందాలుగా ఉంటారు. భ్లాక్ బోర్డులూ పిల్లలు సాంతంగా నేర్చుకోవడానికి వీలుగా కార్బూల రూపంలో తయారుచేసిన బోధన సామగ్రి పిల్లలకు అందేలా ఉంటాయి. టీచరు పిల్లలకు సహాయకుడిగా మాత్రమే వ్యవహరిస్తారు. పిల్లల ప్రగతిని నిచ్చేనమెట్ల తరహాలో మైలురాళ్లగా విభజిస్తారు. మంచి ఘలితాలనిస్తున్న ఈ విధానాన్ని ఇప్పుడు ఇతర రాష్ట్రాల్లోనే కాదు పలు దేశాల్లోనూ అమలు చేస్తున్నారు.

అభ్యాస విద్యాలయం:

విజయవాడలో దీప మెమారియల్ ఛారిటుబుల్ ట్రస్టు ఆధ్వర్యంలో నడుస్తున్న ఈ పారశాలలో ప్రాథమిక విద్యకు ఇస్తున్న ప్రాధాన్యం ఇంతా అంతా కాదు. ఇక్కడ పిల్లలు

బెల్పూ పై కట్టుకుని తరగతి గదిలో బందీలవరు. పుస్తకాల బరువు మోయరు. తూనీగల్లా తిరుగుతుంటారు. తరగతి గదుల స్థానంలో ఒక్క సబ్జెక్చుక్కి ఒక్క గది ఉంటుంది.

లెక్కల గదిలో నిత్య జీవితంలో వచ్చే లెక్కలన్నీ అక్కడ ప్రాక్షికల్గా నేర్చుకునే సెట్టింగ్ ఉంటుంది. పిల్లలు ఎవ్వుడు ఏది నేర్చుకోవాలనిపిస్తే ఆ గదిలోకి వెళ్లి ఒక కొత్త విషయం నేర్చుకుని.. బయటకు వస్తారు. అవి ఎంత ప్రాక్షికల్గా ఉంటాయి నిజజీవితంలో ఎదురుయ్యే అనుభవాలూ బడిలో నేర్చుకునే పాఠాలూ ఒకదానికాకటి కొనసాగింపుగా ఉంటాయి. దాంతో ప్రతి కాన్సెప్చూ పిల్లలకు పూర్తిగా అర్థమవుతుంది. ఈ తరఫో పునాది వల్ల పై తరగతులకు వెళ్లినా పిల్లలు ఎలాంటి ఒత్తిడికి గురికాకుండా చదువుకోగలుగుతున్నారు.

హరితావరణ విద్యాపీఠం:

ఉద్యోగాలు వదులుకుని వచ్చిన ఐటీ ప్రోఫెసరు సుదాకర్, బ్యాంకు ఉద్యోగిని అయిన ఆయన భార్య ఉపాధాని, పిల్లల చదువులపై పీపోచ్చడి చేసిన స్వామి సత్యతీర్థ...ముగ్గురూ కలిసి భద్రాది జిల్లా పాల్వంచ శివారులో చుట్టూ పచ్చని చెట్ల మధ్య హరిత స్వామి నెలకొల్పారు.

గాంధీజీ సిద్ధాంతాల స్వార్థితో, నయూ తాలిమ్ విధానాలతో ప్రభావితులైన వీర సమాజానికి ఉపయోగపడే వనులు చేస్తూ వాటి ద్వారానే చదువు నేర్చుకోవాలని నమ్ముతారు. అందుకే వెదురుతో తరగతి గదుల నిర్మాణం నుంచి తోటపనులూ రకరకాల యంత్ర సామగ్రి తయారీ వరకూ అన్నింటినూ పిల్లల భాగస్వామ్యం ఉంటుంది. నిత్యజీవితంలో అవసరమైన ప్రతిదిని పిల్లలు స్వయంగా, పర్యావరణపీఠంగా ఉండేలా చేసుకోవడం ఆశ్చర్యం కలిగిస్తుంది.

తేజా విద్యాలయం:

సూర్యాపేట జిల్లా కోదాడ దగ్గర కొమరబండ గ్రామంలో ఉన్న ఈ పారశాల విద్యార్థుల్లో నేర్చుకోవాలన్న ఆసక్తిని ప్రేరిపిస్తుంది. విశాలమైన ఆవరణలో అన్నిరకాల ఆటలకూ తోటపనికి అవకాశం కల్పిస్తూ, పిల్లల భౌతిక, మానసిక

ఎదుగుదలకు తోడ్పడుతూ విద్యాలయాన్ని ఒక ప్రయోగ క్షేత్రంగా నిర్వహిస్తున్నారు.

పని చేస్తూ, ఆలోచిస్తూ, ప్రశ్నిస్తూ సాంతంగా నేర్చుకోవడం వచ్చిన పిల్లలు జీవితంలో ఏదైనా సాధించగలరంటారు. ఈ స్వాలు నెలకొల్పిన సోమిరెడ్డి. పిల్లల్లో పరనాసక్తి పెంపాందించడమే కాక వారిలోని ప్రత్యేక నైపుణ్యాలను వెలికి తీసి వాటిల్లో రాణించేలా ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటారు. ఏటా రెండు మూడుసార్లు విషార్యాత్రలకు తీసుకెళ్తారు.

ఇవే కాక అనంతపురం జిల్లాలో చెన్నోకొత్తపల్లి దగ్గర ఉచిత సేవలందిస్తున్న బీంబు సంస్థాలి 'ప్రకృతి బడి', పేద విద్యార్థులకోసం ప్రత్యేకంగా నిర్వహిస్తున్న కాకినాడలోని ప్రజా విద్యాలయం, వనపర్తి దగ్గర గోపాల్పేటలోని 'తొలకరి చినుకులు', అనంతపురంలోని రాదాన్ స్కూల్ ఆఫ్ లెర్నింగ్, కామారెడ్డిలోని హమారీ మిట్టీ విద్యాలయము... ఇలా మరెన్నే పారశాలలు ఉన్నాయి.

భూమాత వాల్మీక మహాసభ

బరోజు రావులచెరువు గ్రామంలో "భూమాత మహిళా రైతు ఉత్సత్తిదారుల పరస్పర సహాయక సహకార సంఘం లిమిటెడ్" ర్వ వార్డ్ క మహాసభ అధ్యక్షులాలు రేవతి గారి అధ్యక్షతన ఘనంగా జరిగింది. నూతన పాలకవర్గ సభ్యులు, వాటాదారులు పాల్గొని ఈ కార్యక్రమాన్ని విజయవంతం చేశారు.

ముఖ్య అతిథులుగా ప్రధాన కార్యాలయం నుండి ఎఫ్ విట్ కో-ఆర్డినేటర్ శంకర్ నాయక్ గారు, వీరభద్రారెడ్డిగారు, ఏపీమాస్ కోఆర్డినేటర్ గంగాధర్ గారు, ఏవల్పి కో-ఆర్డినేటర్ రిజ్యూనా గారు, నాబార్డ్ డిడిఎం అనురాధ గారు, ఎంటీఎల్ దస్తగిరి గారు, మేనేజర్ ప్రతాప్ గారు, ఎన్టిటీలు, సీ ఈలు మండల సిబ్బంది పాల్గొన్నారు.

రైతు వికాస సమాఖ్య ద్వారా చేయబడు మహాసభ వార్షిక మహాసభ

- జి.శ్రీనివాస్

జనగం జిల్లాల్లోని 13 రైతు ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీలను కలిపి మారి సంస్థ, ఏపిమాన్ సహకారం, జర్మనీకి చెందిన డి.జి.ఆర్.వి - జస్టి సంస్థ ఆర్థిక సహకారంతో జిల్లా స్టాయిలో రైతు వికాస సమాఖ్య' ను ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది. చట్టప్రకారం చేయాలిన కార్బూక్మాలలో భాగంగా రైతు వికాస సమాఖ్య ద్వారా చేయబడు మహాసభను 2023 సెప్టెంబర్ 21న జరుపుకున్నారు. మహాసభకు 13 రైతు ఉత్పత్తిదారుల కంపెనీలలోని సభ్యులు, సమాఖ్య పాలకవర్గం సభ్యులు, పదాధికారులు శ్రీ బాబురావ్ నాయక్, శ్రీమతి శ్రీలత, శ్రీ నామండ్ర శ్రీనివాస్, రైతు సమాఖ్య సి.ఇ.ఓ శ్రీ దామేర రమేష్ మరియు ఏపిమాన్ నుండి శ్రీ శ్రీనివాస్ గారు, మారి సంస్థ శ్రీ వెంకట్ గారు, శ్రీ నర్సింగం గారు, శ్రీ యాదగిరి గారు, రైతు సంస్థల సిబ్బంది, అందరు కలిపి దాదాపు 65 మంది పాల్గొన్నారు. ఈ మహాసభను జనగం లోని సమాఖ్య కార్బూలయంలో జరుపుకున్నారు. వారు ముందుగా తయారు చేసుకున్న ఎజిండా వారీగా చర్చించుకున్నారు. ఇందులో ముఖ్యంగా గత సంవత్సరం చేసిన, సాధించిన కార్బూక్మాలు, ఆడిట్ నివేదిక, రాబోవు సంవత్సరంలో చేయబోవు కార్బూక్మాలను సభకు తెలిపి అమోదం తీసుకున్నారు.

ఎఫ్.డి.సి, రైతు సేవ కేంద్రం ద్వారా సభ్యులకు అందుతున్న సేవల గురించి, వివిధ వ్యాపార కార్బూక్మాల గురించి చర్చించారు. ఇతర సంస్థలతో అనుసంధానంలో భాగంగా కోరమండల్-మన గ్రోమోర్ వారితో, అను సంధానమై, నూతన డీలర్ పివ్ తీసుకొని రైతు సంఘాల సభ్యులకు సేవలు అందించటానికి తీర్చానం చేసుకున్నారు. సమాఖ్యలోని రైతు సంస్థలలో మహిళా సభ్యుల శాతం పెంచాలని, మహిళా నాయకత్వంపై పనిచేయాలని తీర్చానించారు.

ఈ మహాసభ కార్బూక్మానికి ఏపిమాన్ ప్రధాన

కార్బూలయం నుండి ప్రాజెక్ట్ మేనేజర్ శ్రీ శ్రీనివాస్, మారి సంస్థ ప్రాజెక్ట్ మేనేజర్ శ్రీ వెంకట్, మిగతా సిబ్బంది పాల్గొని, సమాఖ్య సభ్యులను అభినందించారు. సమాఖ్య ఏదైతే వార్షిక ప్రణాళిక చేసుకొన్నదో ఆ ప్రణాళికను నిరంతరం పరిశీలించుకుంటూ, ముందుకు సాగాలని తెలిపారు. వ్యాపారపరమైన కార్బూక్మాలు చేస్తూ సభ్యులందరికి సేవలు అందించాలనని, ఎఫ్.డి.సి, రైతు సేవ కేంద్రంలో సభ్యులందరూ సేవలు వినియోగించుకోవాలని సూచించారు.

మాన్, మారి సంస్థల ద్వారా ఇంకా కావాలిన సహాయ సహకారాలను అందిస్తామని, అందరు భాగస్వాముంతో కలిసి ముందుకు సాగాలని హితపు పలికారు. సమాఖ్య కార్బూడర్చీ వందన సమర్పణతో సమావేశం ముగిసింది.

లీటరు పాలు రూ.18 లక్షలు!

అందరూ వివిధ రకాల పాల గురించి వినేషంటారు. అవు, మేక, సోయ పాలు మొదలైనవి. అయితే అత్యంత ఖరీదైన పాలేంటో తెలుసా? అవి గాడిద పాలు అని అనుకుంటే పొరపడినట్టే.. ఎందుకంటే అత్యంత ఖరీదైన పాలు ఎలుక పాలు.. పొకయ్యారా? కానీ ఇది నిజం. ఎందుకంత ఖరీదంటే.. ఎలుక పాలు పొందడం అంత సులభంకాదు. 30 నిముపాల ప్రక్రియలో ఎలుక నుంచి కొద్ది మొత్తంలో మాత్రమే పాలు ఉత్పత్తి చేయబడతాయి. ఒక లీటరు పాలు కావాలంటే 40 వేల ఎలుకలు కావాలి. ఈ ఎలుకల ఒక లీటరు పాలు విలువ రూ. 18 లక్షలు. ఈ పాలును పరిశోధనా సాధనంగా ఉపయోగిస్తారు.

ఎటీ ఎం ప్రకృతి వ్యవసాయ విధానంలో లాభాల వెల్లువ !

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శద్ధతో అమలు చేస్తున్న ప్రకృతి వ్యవసాయం నిజంగానే రైతును రాజు'గా మార్పుతుందటున్నారు ఏపీ రైతు సాధికార సంస్థ ఎగ్గికూచిల్ హైస్-చైర్సన్, ఎక్స్‌అఫీషియా స్పైషల్ చీఫ్ సెక్రటరీ టి. విజయకుమార్. ప్రపంచవ్యాప్తంగా రసాయనాల్లేకుండా జరుగుతున్న సాగు 1% కాగా, ఏపీలో 14% కావటం విశేషం. ఏటీఎం మొదల్లో 20 సెంట్లలో అనేక రకాల కూరగాయలు, పండ్ల సాగు చేస్తూ ప్రతి నెలా కనీసం రూ. 10-25 వేలు ఆదాయం పొందే మార్ట్రం ఉండని, చిన్న, సన్నకారు రైతులకే కాక, భూమిలేని వ్యవసాయ కార్బీకులకూ ఇది వరం లాంటిదని ఆయన అంటున్నారు.. 'సాక్షీ సాగుబడి' ప్రత్యేక ఇంటర్వ్యూలో ఆయన పేర్కొన్న వివిధ ప్రత్యేక అంశాల వివరాలు సాక్షీ సాజన్యంతో 'మహిళా సాధికారత' పారకులకోసం ...

ఆంధ్రప్రదేశ్ తామర తంపరగా విస్తరిస్తున్న ప్రకృతి వ్యవసాయం విశేషాలు..?

విజయకుమార్: ఏపీలో ప్రకృతి వ్యవసాయం ప్రభుత్వ సహకారం, మహిళా సంఘాల తోడ్పాటుతో విస్తృతంగా అమలవుతోంది. 2023 మార్చి నాటికి 3,800 గ్రామ పంచాయతీలు, 3 వేల రైతు భరోసా కేంద్రాల్లో విస్తరించింది.

8.5 లక్షల మంది రైతులు ప్రకృతి వ్యవసాయంలో పాల్గొంటున్నారు. అంటే, ఎన్రోల్ అయ్యారు. ఏరిలో 2,70,000 మంది రైతులు పూర్తిగా రసాయనాలు వాడటం మానుకున్నారు.

రైతుల ఎణోల్చింట దృష్ట్యా మన దేశంలోనే ఇది అతిపెద్ద కార్బీకుమం. దేశంలోనే కాదు ప్రపంచంలోనే ఇంత మంది రైతులు ప్రకృతి వ్యవసాయంలో పాల్గొనటం మరే దేశంలోనూ జరగటం లేదు. ప్రకృతి వ్యవసాయ వ్యాప్తి క్రమంగా జరిగే పని. ఒక రైతుకు రెండెకరాలు ఉంటే.. ముందు అరెకరంలో ప్రయత్నిస్తారు. ఏ రైతు రిస్కు తీసుకోరు. అరెకరాలో సక్షేప సాధిస్తే.. తర్వాత సంవత్సరం విస్తరింపే పెంచుతారు.

ఎంత ఖర్చుయ్యింది, ఎంత దిగుబడి వచ్చింది, నికర ఆదాయం ఎంత వచ్చింది, భూమిలో మార్చేమి వచ్చింది..

ఇవన్నీ చూసుకొని విస్తీర్ణాన్ని పెంచు కుంటారు. సగటున మా అనుభవంలో రైతులు ప్రకృతి వ్యవసాయంలో అన్న విషయాలు అనుభవపూర్వకంగా అలవాటు చేసుకోవడానికి 4 ఏళ్ల పదుతుంది. అందుకని ఆ నాలుగేళ్లు ప్రభుత్వం తరపున మేం వారికి మద్దతుగా నిలుస్తున్నాం. ఈ విధంగా 2,70,000 మంది రైతులు దాదాపు 1,40,000 హెక్టార్లలో పూర్తిగా ప్రకృతి వ్యవసాయం చేస్తున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కు ఈ ఏడాది 3 జైవిక ఇండియా పురస్కారాలు వచ్చాయి. ఏటితో పాటు.. వ్యక్తిగతంగా మీకు "డా. ఎమ్మెస్ స్టోమినాథన్ ప్రకృతి పరిక్రణ పురస్కారం" లభించిన శుభ సందర్భంగా హృదయపూర్వక అభినందనలు... జైవిక ఇండియా పురస్కారాల ప్రాధాన్యం ఏమిటి?

అంతర్జాతీయంగా ఆర్గానిక్ ఫార్మింగ్సు ప్రోత్సహించే సంస్థ 'బఫోమ్' ఈ జైవిక ఇండియా పురస్కారాలు ఇస్తునటుంది. బఫోమ్కు బక్యూరాజ్యసమితికి చెందిన ఎఫ్.ఎ.ఎ., తదితర సంస్థలతో సన్నిహిత సంబంధాలు ఉంటాయి. ప్రతి సంవత్సరం అవార్డులు ఇస్తుంటారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రకృతి వ్యవసాయానికి ఇస్తున్న

ప్రోత్సాహం, సాధించిన ప్రగతిని దృష్టిలో పెట్టుకొని ఏపీ ప్రభుత్వానికి 2003లో ఉత్తమ రాష్ట్ర పురస్కారం ఇచ్చారు. ప్రకృతి వ్యవసాయం చేస్తున్న మహిళా రైతుకు, ఎఫీపీకు కూడా ఇచ్చారు.

ప్రభుత్వపోత్సాహం ఎలా ఉంది..?

ప్రకృతి వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించటంలో ఏపీ ప్రభుత్వానికి చాలా ప్రత్యేకతలున్నాయి. రైతు భరోసా కేంద్రాలన్నిటి పరిధిలోనూ ప్రకృతి వ్యవసాయాన్ని విస్తరింపజేయాలన్నది ముఖ్యమంత్రి వైఎస్ జగన్మోహనరెడ్డి లక్ష్మి. ఈ లక్ష్మణాధన కోసం ప్రత్యేక ప్రణాళికలు తయారు చేస్తున్నాయి. ఇప్పుడు 28% రైతు భరోసా కేంద్రాల ద్వారా అన్ని జిల్లాల్లో, అన్ని మండలాల్లోనూ ఈ కార్యక్రమం అమల్లో ఉంది. మన్మందు గ్రామాలన్నిటికి విస్తరించాలన్నది లక్ష్మి. ఏపీలో ప్రకృతి వ్యవసాయానికి ప్రత్యేక మంత్రిత్వ శాఖనే సీఎం ఏర్పాటు చేయటం విశేషం. దీంతో మంచి ఊపు వచ్చింది. ప్రకృతి వ్యవసాయ విస్తరణలో మహిళా స్వయం సహాయక సంఘాలు కూడా కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నాయి.

ప్రపంచవ్యాప్తంగా పరిస్థితి ఏమిటి..?

రీజనరేటివ్ అగ్రికల్చర్ అనంది, ఆర్గానిక్ అగ్రికల్చర్ అనంది.. ప్రపంచవ్యాప్తంగా దాదాపు 4 దశాబ్దాలుగా ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నా ఇప్పటికి చేస్తున్నది 1% మంది రైతులు మాత్రమే. అయితే, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో 14% మంది రైతులు ఎంతో కొంత విస్తరణలో ప్రకృతి సేద్యం చేస్తున్నారు. తమకున్న పొలం మొత్తంలో పూర్తిగా ప్రకృతి వ్యవసాయం చేస్తున్న రైతులు 5% ఉన్నారు. అందుకే ప్రపంచంలో ఏపీ అనుభవం ఎంతో విశిష్టమైనది. రైతులతో రసాయనాలు వాడే అలవాటు మాన్మించడం చాలా కష్టం. బలంగా ఉన్న మహిళా సంఘాల వ్యవస్థ ఇందులో పాల్గొనటం వల్ల రైతులకు క్లైట్రస్టాయిలో నైతిక మద్దతు ఇప్పటం సాధ్యమైంది. ఈ సామాజిక తోడ్వాటు ఎంతో ఉపయోగపడుతోంది. నేడ్యంలోనే కాదు, వైవిధ్యపూరితమైన ప్రకృతి పంటల దిగుబడులు కుటుంబాల ఆరోగ్యానికి చాలా అవసరమని మహిళలు గుర్తించటం కూడా ఇది వ్యాపి చెందడానికి ఉపయోగకరంగా ఉంది.

ఏమే పంటల్లో అధిక దిగుబడి..?

మా అనుభవంలో అన్ని పంటల్లోనూ ఘలితాలు బాగా వస్తున్నాయి. ఖర్చు తగ్గించడం, దిగుబడి పెంచటం, ఎక్కువ వర్షాలు పడినా/ వర్షాభావ పరిస్థితులొచ్చినా పంట తట్టుకునే శక్తి, చీడపీడలను తట్టుకునే శక్తి.. చాలా పంటల్లో అనుకున్న దానికన్నా దిగుబడులు రాబట్టిన సంఘటనలు చాలా ఉన్నాయి.

గిరిజన ప్రాంతాల్లో రాగి పంట దిగుబడి ఎకరానికి వచ్చే దిగుబడి 400-600 కిలోల నుంచి 1200-1800 కేజీలకు పెరిగింది. ఖర్చు సగానికి సగం తగ్గింది. వరిలోనూ అంతర పంటలపై ప్రయోగాలు చేస్తున్నాం. గట్ల వెడల్చును పెంచి కూరగాయలు, పండ్ల మొక్కలు సాగు చేయమని.. పంటల వైవిధ్యం పెంచడానికి.. రైతులకు సలహా ఇచ్చాం. పవన్ సుఖదేవ్ అధ్యయనం గురించి..?

పవన్ సుఖదేవ్ అంతర్జాతీయంగా పేరున్న పర్యావరణ వేత్త. పర్యావరణంలో నోబెల్ వంటి బేలర్ అవార్డు గ్రహిత. వీరి జిస్ట్ సంస్థ స్వతంత్రంగా జరిపిన అధ్యయనంలో 11% అధిక దిగుబడి, 54% అధిక నికరాదాయం, పంటల వైవిధ్యం రెండింతలు పెరిగిందని వెల్లడైంది.

మార్కెటీంగ్లోకి అమూల్ ప్రవేశిస్తోందట..?

అవును. ఏపీలో 80% విస్తరణలో పత్తి సహా 8 రకాల ఆహార పంటలు ప్రధానంగా సాగుతున్నాయి. ఇప్పటికే టీటీడి 12 రకాల ఆహారోత్పత్తుల్ని కొనుగోలు చేస్తోంది. బియ్యం, పప్పులు, వేరుశనగలు తదితరాలకు మార్కెటీంగ్ సదుపాయం కల్పించడానికి అమూల్తో ఒప్పందం చేసుకోబోతున్నాం. మండల స్థాయిలో ప్రాసెసింగ్ సదుపాయాలు కూడా వస్తాయి. ఇది మార్కెటీంగ్లో పెద్ద ముందడుగు అవుతుంది.

ఏటీఎం మోడల్లో ఆశ్చర్యకరమైన ఘలితాలు ఎలా..?

అవునంది.. నిజం. ప్రకృతి వ్యవసాయ విధానాలను సక్రమంగా అమలు చేస్తే రైతే రాజని రుజువు చేయుచ్చ. అది నిజంగా జరుగుతుంది. రైతులకు సంవత్సరానికి ఆదాయం ఒక్కసారే ఎందుకు రావాలి? ప్రతిరోజు రావాలి.. ప్రతి వారం రావాలి... అందుకు ఏటీఎం మోడల్ ఉపయోగి

సుస్థిర వ్యవసాయంతోనే ఆహార భద్రత

రానును సంవత్సరాల్లో భాంతీ లో ఆహార సంక్లోభం తలెత్తుమందా? దేశవ్యాప్తంగా సుస్థిర వ్యవసాయాభివృద్ధి సాధ్యం కావడం లేదా! కొన్ని. రాష్ట్రాలు మాత్రమే ఈ సుస్థిర వ్యవసాయంలో ముందుకు వెళ్తున్నాయా? అలా వెళ్తున్న రాష్ట్రాలు ఆహార భద్రతకు భరోసా కల్పిస్తున్నాయా! సుస్థిర వ్యవసాయానికి మొత్తం 51 సూచికలను ప్రామాణికంగా తీసుకుని దేశవ్యాప్తంగా జరిపిన అధ్యయనం తర్వాత సుస్థిర వ్యవసాయం సాధించలేని పక్షంలో ఆహార భద్రత కష్టమేనని అఖిల భారత వ్యవసాయ పరిశోధనా సంస్థ (ఐఎఫ్ఆర్ ఐకార్) అఖిప్రాయపడుతోంది.

‘కాంపోజిట్ ఇండెక్స్ ఆఫ్ అగ్రికల్చర్ స్టైలుసిలిటీ’ పేరిట దేశవ్యాప్తంగా పలు రాష్ట్రాల్లోని వ్యవసాయ విధానాలను ఐకార్ శాస్త్రవేత్తలు డాక్టర్ ప్రేమచంద్, కిరణ్ కుమార్లు పరిశీలించి నివేదిక సమర్పించారు. ఈ నేపథ్యంలో ఐకార్ ఈ అఖిప్రాయానికి వచ్చింది. వ్యవసాయ విధానాల్లో స్పష్టమైన మార్పులు రావాల్సిన అవసరం ఉండని స్పష్టం చేస్తోంది.

వ్యవసాయ సుస్థిరతకు సవాళ్లు

వ్యవసాయ రంగంలో రసాయన ఎరువుల వినియోగం పడుతుంది. అనంతపురం జిల్లాలో ఈ నమూనా తొలుత ప్రయత్నించి సత్కలితాలు సాధించాం. ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో అన్ని జిల్లాలకూ విస్తరింపజేస్తున్నాం. 85%గా ఉన్న చిన్న, సన్నకారు రైతులకు, భూమి లేని వ్యవసాయ కార్బూకులకు పెరచి తోటలు/ ఇంటి పంటలుగా సాగుకు కూడా ఏటీఎం మొడల్ ఒక వరం లాంటిది. 20 సెంట్లను కౌలుకు తీసుకొని సాగు చేస్తే.. ప్రతినెలా ప్రతి రైతూ రూ.10,000 నుంచి 25,000 సంపాదించే అవకాశం ఉండని మా అంచనా.

పెరగడం, తీవ్ర వ్యవసాయ పద్ధతులను అవలంబించడం, భూసారం తగ్గిపోవడం వ్యవసాయ సుస్థిరతకు పెను సవాలుగా మారుతోంది. 2030 నాటికి భారతదేశ జనాభా 150 కోట్లకు చేరుకుంటుంది. ఆ జనాభాకు ఆహార భద్రత కల్పించాల్సిన బాధ్యత వ్యవసాయం రంగంపై ఉంది. కొన్ని రాష్ట్రాలు సామాజిక, ఆర్థిక రంగాల్లో మంచి ప్రతిభ కనపరుస్తున్నట్లు కనిపించినా.. వ్యవసాయ రంగానికి సంబంధించిన వెంత్తం సుస్థిరత సాధించిన వచ్చేసారికి వెనుకబడు తున్నాయి.. అని ఐఎఫ్ఆర్ ఐకార్ అఖిప్రాయపడుతోంది. పంజాబ్, హరియాణ సామాజిక, ఆర్థిక రంగాల్లో ముందంజలో ఉన్నపుటీకి వ్యవసాయ సుస్థిరత సాధించినప్పుడు వెనుకబడి ఉన్నట్లు తెలిపింది. భారత వ్యవసాయ రంగం సుస్థిరత కోణంలో ఉన్నత స్థానంలో లేదని ఓ మోస్తరు సుస్థిరతలోనే ఉన్నట్లు స్పష్టం చేసింది.

ముందంజలో ఏపీ

“ప్రస్తుతం ఆంధ్రప్రదేశ్, మిజోరం, కేరళ, మధ్యప్రదేశ్, పశ్చిమ బెంగాలు మాత్రమే సుస్థిర వ్యవసాయాభివృద్ధి సాధిస్తున్నా పరిస్థితులు ఎదుర్కొనే రాజస్థాన్ సుస్థిర వ్యవసాయాభివృద్ధి సాధిస్తున్నాయి. వర్షాభావ పరిస్థితులు ఎదుర్కొనే రాజస్థాన్ సుస్థిర వ్యవసాయంలో చివరలో ఉంది. సుస్థిర వ్యవసాయానికి ప్రధాన సూచికలైన అతి తక్కువ నీరు, రసాయనాలు, ఎరువులు, విద్యుత్ వినియోగిస్తూ భూసారం తగ్గకుండా పంటలు పండించే రైతాంగానికి ప్రభత్వాలు సరైన సమయంలో జోక్కం చేసుకుని సాయం అందించాల్సిన అవసరం ఉంది. అప్పుడే భారతీలో ఆహారభద్రతకు ఇబ్బందులు ఏర్పడకుండా ఉంటాయి” అని ఐకార్ నివేదిక తెలిపింది.

- సాక్షీ సౌజన్యంతో..

సీబీఎస్‌ఈ ‘బ్కె ఆడ సంతానం’ మెరిట్ స్కూలర్సిప్ !

మీరు అమ్మాయిలా? తల్లిదండ్రులకు మీరొక్కరే సంతానమా? అయితే, సీబీఎస్‌ఈ ప్రకటించిన ఈ మెరిట్ స్కూలర్సిప్ (సీబీఎస్‌ఈ స్కూలర్సిప్) మీ కోసమే. తల్లిదండ్రులకు ఏకైక సంతానంగా ఉండి ప్రతిభావంతునైన ఆడపిల్లల్ని ప్రోత్సహించేందుకు సీబీఎస్‌ఈ స్కూలర్సిప్ అందజేస్తోంది. ఇందులో భాగంగా 2023 సంవత్సరానికి సంబంధించి ఆర్యులైన వారి నుంచి దరఖాస్తులు కోరుతోంది. సీబీఎస్‌ఈ పదో తరగతి పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థినులు ఆక్షోబర్ 18వరకు అమ్మెన్నో దరఖాస్తులు చేసుకోవచ్చు.

- తల్లిదండ్రులకు ఏకైక సంతానంగా ఉన్న ఆడపిల్లలను విద్యులో ప్రోత్సహించడమే లక్ష్యంగా 2006 నుంచి ఈ మెరిట్ స్కూలర్సిప్ ను అమలు చేస్తున్నారు.
- ఈ స్కూలర్సిప్ కు ఎంపికైన విద్యార్థినులకు నెలకు 3500ల చొప్పున రెండేళ్ల పాటు అందజేస్తారు.
- దరఖాస్తు చేసుకొనే విద్యార్థినులు సీబీఎస్‌ఈలో పదో తరగతి ఉత్తీర్ణత సాధించి ఉండాలి. అలాగే, ప్రస్తుతం సీబీఎస్‌ఈ అనుబంధం పారశాల్లో 11, 12వ తరగతులు అభ్యసిస్తుండాలి.
- పదో తరగతి పరీక్షల్లో కనీసం 60 శాతం మార్కులు (ఐదు సబ్కెక్షల్లో) సాధించిన వారు ఈ స్కూలర్సిప్ అవార్డుకు అర్పులు. విద్యార్థిని టూష్యుషన్ ఫీజు నెలకు రూ. 1500 కన్నా మించి ఉండరాదు.
- సెప్టెంబర్ 19న మొదలైన ఆన్‌లైన్ దరఖాస్తుల ప్రక్రియ ఆక్షోబర్ 18 వరకు కొనసాగుతుంది. దరఖాస్తులను ఆయా పారశాలలు సెప్టెంబర్ 25 నుంచి ఆక్షోబర్ 25 మధ్య వెరిఫికేషన్ చేయాల్సి ఉంటుంది.
- ఈ స్కూలర్సిప్ నకు ఇప్పటికే ఎంపికైన విద్యార్థినులు 11వ తరగతి తర్వాత మళ్ళీ రెన్స్యూవర్ చేసుకోవాల్సి ఉంటుంది. 11వ తరగతి నుంచి 12వ తరగతికి రెన్స్యూవర్ చేయించుకోవాలంటే సదరు విద్యార్థినులు

కనీసం 50శాతం లేదా అంతకంటే ఎక్కువ మార్కులు సాధించాలి.

- భారతదేశ పౌరులు మాత్రమే ఈ స్కూలర్సిప్ అర్పులు. ఎన్నారేలు కూడా దరఖాస్తు చేసుకొనే వెసులుబాటు ఉంది. కాకపోతే వారి టూష్యుషన్ ఫీజు నెలకు గరిష్టంగా రూ. 6000 ఉండాలని నిబంధన విధించారు.

విపిమాన్సాత్మకర్మంలో రైతులకు

పండ్ల మొక్కల పంపిణీ

రాగానివల్లి, తోలేటివారివల్లి, కొత్తబత్తలవల్లి, పాత బత్తలవల్లి, బాపనకుంట, నేరాలవంకతాండ, యుర్వవంకవల్లి గ్రామాల ఉత్సత్తిదారుల సంఘంలో ఉన్న రైతులకు, అలాగే అడ్వెన్స్ కల్పిన రైతులకు 50% సబ్సిడీతో మామిడి రకాలైన కేసరి, మల్లిక, హిమాయిత్, కొత్తవల్లికొబ్బరి మరియు టెంకాయ చెట్లను ఏపిమాన్ సంస్ ఆధ్వర్యంలో క్లెమేట్ సౌట్ ఏలేజ్ ప్రాజెక్ట్ సహకారముతో ఆ గ్రామాల రైతులకు పండ్ల మొక్కల సాగును ప్రోత్సహించుటకు రైతులకు మొత్తం 3300 పండ్ల మొక్కలను పంపిణీ చేస్తున్నట్లు ఏపిమాన్ సంస్ అగికల్చర్ ఆఫీసర్ చెరువు రాజశేఖరరెడ్డి తెలిపారు. ఈ కార్బూకమంలో ప్రాజెక్టు మేనేజర్ సి. గోపాలరాజ్, సీఈవో ఎన్. నరసింహాప్ప, అకోంటండ ఆర్. శ్రీనివాసులు, ఆయా గ్రామాల రైతులు, తదితరులు పాల్గొన్నారు.

ఎఫ్ పి ఓల సుస్థిరతకు రోలింగ్ ప్రణాళిక ఆవశ్యకత !

- ఎన్.ప్రహల్దాద , ఎన్.వినాయకరెడ్డి

సన్మకారు మరియు చిన్న రైతులతో స్వయం పోషక మరియు స్వయం సమృద్ధిరైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థలను ఏర్పరచి వాటిని సుస్థిరపరచి తడ్వారా సభ్య రైతులకు కావలసిన వివిధ రకాల ఉత్పాదకాలను సముచిత ధరలకు అందించుచూ మరియు వారు పండించిన ఉత్పత్తులకు మార్కెటీంగ్ కల్పించుట ద్వారా సభ్య రైతులకు గిట్టుబాటు ధరలను అందించాలన్న లక్ష్యంతో మహిళా అభివృద్ధి సౌసైటీ ఆంధ్రప్రదేశ్, బీహార్ మరియు తెలంగాణ రాష్ట్రాలలో 84 రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థలను ఏర్పాటుచేసి విజయవంతంగా ముందుగు వేస్తున్నది.

ప్రతి రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థ మనుగడకు కొన్నిరకాల పద్ధతులను రూపొందించి వాటిని అమలుపరుచుచున్నది. ఆ పద్ధతులలో కొన్నించీని క్రింద తెలుపవచ్చును.

పుస్తకాలు మరియు లెక్కల నిర్వహణ :

ప్రతి రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థకు నిర్దీశ పుస్తకాలను ప్రవేశ పెట్టి సిభ్యందిని నియమించి వాటిని ఎప్పటికపుడు ఖ్రానే విధంగా పర్యవేక్షణ చేయుచున్నది.

సిభ్యంది నియమకము : రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థ నిర్వహణ కొరకు ఒక ముఖ్య కార్యానిర్వహణ అధికారి, ఒక పుస్తక నిర్వహకుడు/లు నియమించి వారికి శిక్షణ ఇచ్చి వివిధ రకాల కార్యక్రమాలను అమలు చేయుచున్నారు.

ఆర్థిక ప్రణాళిక : రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థలు తాము అమలు చేసే వివిధ రకాల వ్యాపార కార్యక్రమాల కొరకు ఆర్థిక ప్రణాళికలు తయారు చేసుకొని కావలసిన ఆర్థిక వనరులను వివిధ రకాల మార్గాల ద్వారా పొందుచున్నారు. అవి ముఖ్యంగా సభ్యులనుండి వాటాధనం, కేంద్ర ప్రభుత్వము నుండి రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థ నిర్వహణ నిధులు మరియు వ్యాపారం కొరకు ఈక్విటీ గ్రాంట్లు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ వివిధ శాఖల ద్వారా సప్రియో / మ్యాచింగ్ గ్రాంట్లు మొదలగు వాటిని అంది పుచ్చుకోవడానికి ప్రయత్నం చేయవలెను.

ఉమ్మడి చిత్తరు జిల్లాలో రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంస్థల ప్రగతి:

ఉమ్మడి చిత్తరు జిల్లాలో మొత్తం 28 రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థలలో 9 సంస్థలు స్వంత నిధులతో కొనసాగుచున్నవి. ఏపిఎస్ టీఎం ఈ సంస్థల ఆర్థికస్థితిగతులను పరిశేలించడం జరిగింది.

క్ర. సం.	సంస్థ పేరు	2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో మిగులు	ఇప్పటివరకు మిగులు
1.	నిమ్మనపల్లి ఎఫ్.పి.సి.	51518	981676
2.	వాల్మీకిపురం ఎఫ్.పి.ఓ	71791	655091
3.	మర్యాదరామన్నపట్టం ఎఫ్.పి.సి. మదనపల్లి	66731	432010
4.	కలికిరి ఎఫ్.పి.ఓ	68674	508272
5.	ఎం టమేటా ఎఫ్.పి.సి. మదనపల్లి	22644	481777
6.	వి.కోట ఎఫ్.పి.ఓ	-200856	1304458
7.	కాండిన్య ఎఫ్.పి.సి. పలమనేరు	-49709	267246
8.	కురబలకోట ఎఫ్.పి.ఓ	-289723	145821
9.	రామసముద్రం ఎఫ్.పి.ఓ	-179792	471468

కృషికి మంచి సమయం రేపెప్పుడో కాదు, ఇప్పుడే, ఈ క్షణమే!

ఆక్టోబర్ 2023

పై పట్టికను పరిశీలించినట్లయితే మొదటి ఇదు సంస్థలు 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో మిగులుతో పాటు సంస్థ ప్రారంభం నుండి ఇప్పటివరకు చూసినట్లయితే కూడా సంచిత మిగులు కనిపించుచున్నది. ప్రతి సంవత్సరం మిగులు ఉన్నట్లయితే ఆ మిగులును సంస్థల సుస్థిరతకు చిహ్నంగా చెప్పవచ్చును.

కూర్చొని తింటే కొండలైనా కరుగుతాయి : “కూర్చొని తింటే కొండలైనా కరుగుతాయి” అని పెద్దల నానుడి, అందువలన సంచిత మిగులు వున్నప్పటికినీ ప్రతి సంవత్సరం మిగులు వుండే విధంగా చూడకపోతే సంచిత మిగులు కాస్త కరిగిపోయి సంస్థ నష్టాల ఊచిలోనికి వెళ్ళి ప్రమాదం వున్నది. అందువలన ప్రతి సంవత్సరం లాభాలు వచ్చే విధంగా వివిధ కార్యక్రమాలు చేపట్టాలి.

రోలింగ్ ప్రణాళిక అవశ్యం : రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థలు వాటి వార్షిక ప్రణాళికలను ప్రతి తైమాసికమునకు ఒకసారి లక్ష్యం , ప్రగతిని సమీక్షించి లక్ష సాధనలో వెనుకబడితే ప్రణాళికను ఎప్పటికప్పుడు సంవరించుకొని రైతు సంస్థలను సుస్థిరత దిశగా ముందుకు నడిపించడానికి రోలింగ్ ప్రణాళిక ఉపయోగపడుతుంది.

రోలింగ్ ప్రణాళిక అవశ్యం : ప్రతి రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థవారి సోలభ్యంను బట్టి సంవత్సరం, మూడు సంవత్సరాలు, ఐదు సంవత్సరాల కొరకు వ్యాపార అభివృద్ధి ప్రణాళికలను రూపొందించుకొని వాటిని తిరిగి మాసము, తై మాసకము, అర్థ సంవత్సరం మొదలగు విరామాలుగా విభజించుకొని కార్యక్రమాలను అమలుచేయడం జరుగుచున్నది. అయితే నిర్దీత లక్ష్యం నెరవేరనప్పుడు పునరాలోచించడం లేదు. అందువలన సంస్థలు నష్టాల వైపు వెళుచున్నప్పి. కావున ప్రతి సంస్థ కూడా ప్రతి నెల వ్యయ మరియు ఆదాయాలను సరిమాచుకొని వ్యయాలకు తగ్గట్టు ఆదాయమును సమకూర్చుకోవలను. ప్రతి నెల కాకపోయినా ప్రతి మూడు నెలలకు ఒకసారి మూడు నెలల నిర్దేశిత లక్ష్యం మరియు సాధించిన ప్రగతిని మదింపు చేసుకొని, ఒకవేళ నిర్దేశిత లక్ష్యం సాధించనట్లయితే ప్రణాళికను సమీక్షించి

ఆర్థిక సుస్థిరతకు ప్రతి రైతు సంస్థ తమ వ్యయ - ఆదాయాలను నాలుగు విధాలుగా ప్రాధాన్యత క్రమంలో విశ్లేషించుకొని ముందుగు సాగాలి. అవి...

1. ప్రతి నెల ఆదాయ వ్యయాలు విశ్లేషించుకొనుట
  2. ప్రతి తైమాసికము ఒకసారి విశ్లేషించుకొనుట
  3. ప్రతి అర్థ సంవత్సరం కొకసారి
  4. ప్రతి ఆర్థిక సంవత్సరం కొకసారి
- అయితే మొదటి లేదా రెండవ పద్ధతి చాలా మంచిది

సంవరించుకొని అమలు చేయవలసిన అవసరమును ప్రతి రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థ కూడా గుర్తించాలి. అప్పుడే సమర్థవంతమైన ప్రణాళికలతో రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థలు సుస్థిరత దిశగా ముందుగు సాగుతాయి.

ఈ విషయమును ప్రోత్సాహక సంస్థలు గుర్తించి రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థల పాలకవర్గ సమావేశములలో నిరంతరంగా చర్చించి తోడ్పాటు అందించవలసిన అవసరం వున్నది. వాటితో పాటు దాత సంస్థలు కుడా తమ ప్రాధాన్యతలలో ఉంచి ప్రోత్సాహక సంస్థలకు నిర్దేశించవలసిన అవసరం వున్నది. కావున ప్రతి రైతు ఉత్పత్తిదారు సంస్థ కూడా రోలింగ్ ప్రణాళిక అవశ్యకతను గుర్తించి ఆర్థిక సుస్థిరత దిశగా అడుగులు వేస్తాయని ఆశిధ్యం.

వ్యక్తిత్వమనేది హతాత్మగా ఉండిపడదు; ఎంచుకునే మార్గం, అనుసరించే విధానమే దాని చిరునామా

కర్నాలు క్లష్టర్లో వాడ్ కార్యక్రమాలు ... అనుభవాలు !

-పణుళ్ళ

గత రెండు సంవత్సరాలుగా కర్నాలు జిల్లాలో సెర్వ్ , మెప్పు సహకారంతో ఏపిమాన్ వాడ్ కార్యక్రమాలను చేపడుతోంది.

నా పేరు పణుళ్ళ. నేను కర్నాల్ క్లష్టర్ కో-ఆర్డినేటర్సగా వాడ్ కార్యక్రమాలు పర్యవేశిస్తున్నాను. ఈ కార్యక్రమంలో భాగంగా నీరు పారిశుద్ధం, పరిశుద్ధతవైన స్వయం సహాయ సంఘాలకు అవగాహన కల్పించి వారు తీసుకునే రుణాలను వాడ్ సదుపాయాలు మెరుగుపరుచుకోవడం కోసం ఉపయోగించేలా వారిని ప్రోత్సాహిస్తాము. ఇలా అవగాహన కల్పించడంలో ఏ ఏ లు, ఆర్ పీ లు కీలకపాత్ర పోషిస్తారు. వారికి ఈ అంశాలపైన శిక్షణ యిచ్చి సంఘాలలో ఉండే మహిళలకు అవగాహన కల్పించి వారు రుణాలు పొందడంలో సహకరించేలా చేయడం ఈ కార్యక్రమం విధానం.

దీనికోసం కర్నాలు జిల్లాలో ప్రతి అర్వన్లో ఉన్న మునిపాలిటీల ఆర్పీలను అనుసంధానం చేస్తూ నీరు , పారిశుద్ధం కార్యక్రమంలో భాగంగా నేను కర్నాలు జిల్లా మెప్పు పీడి రాధిక గారిని కలవడం జరిగింది. వాడ్ కార్యక్రమం గురించి పీడి గారికి పూర్తిగా వివరించాను. జరిగింది. కరోనా టైంలో కూడా ఒకరోజు 30 మందికి వాడ్ శిక్షణ యివ్వడానికి అనుమతి ఇచ్చారు. అలాగే మహిళా

దినోత్సవం సందర్భంగా కొన్ని యు.ఎల్.బి లలో ఏపీమాన్ తరఫున నన్నుకూడా ఒక అతిధిలాగా పిలిచారు. ఈ కార్యక్రమంకి వెళ్లి మహిళా దినోత్సవం విశిష్టత , ఏపీమాన్ ఎఫ్ ఇ ఓలతో చేసే కార్యక్రమాలను కూడా వివరించాను.

కర్నాలు అప్పటి పిడి రాధిక గారు మొదట డోన్ పట్టణంలో వాడ్ శిక్షణ నిర్వహించాలని చెప్పారు.

డోన్ సి ఎం ఎం గారితో ఒక్కరోజు వాడ్ శిక్షణకు అనుమతి తీసుకొని వాడ్ శిక్షణ నిర్వహించాము. ఈ కార్యక్రమంలో మునిపల్ కమిషనర్ , ఆర్పీలు పాల్గొన్నారు.

ఇలా ఆశ్లేషాద్ధు , గూడూరు అలాగే నందికాటుచ్చారు, అదోని, ఎమ్మీగనూరు, నంద్యాల అర్పన్ పట్టణాలలో నీరు, పారిశుద్ధం , పరిశుద్ధత కార్యక్రమాన్ని అన్నిచోట్ల క్రమబద్ధంగా నిర్వహించాము.

సెర్వ్ వారితో కూడా కలసి, నీరు పారిశుద్ధం , పరిశుద్ధత కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించాలని డి ఆర్ డి ఏ ఎండి గారిని కలుసుకున్నాను. డి ఆర్ డి ఏ ఆమోదం తర్వాత ఒక్కరోజు వాడ్ శిక్షణ నిర్వహించాలని అనుకున్నాము. నెల తర్వాత డి ఆర్ డి ఏ ద్వారా కర్నాలులో, నంద్యాలలోని కొన్ని మొడల్ మండలాలలో కార్యక్రమాలు మొదలు పెట్టాలని సూచించారు.

మోడల్ మండలాలలో శిక్షణ నిర్వహణ అనుమతి కోసం కర్తృలు, సంద్యాల డి ఆర్ డి ఏ పిడి గారిని , ఎపిడి గారిని నంద్యాల జిల్లాస్థాయి మహిళా బింబడి మీటింగ్‌లో కలుసుకున్నాను. అక్కడ పిడి శ్రేధర్ గారు , నంద్యాల హెచ్ డి గారైన పుణ్యవతి గారు ఎపిమాన్ శిక్షణలకు సహకరించవలసిందిగా ఆదేశాలు జారీచేశారు.

డోన్‌లో వాష్ లోన్కి సంబంధించి యూనియన్ బ్యాంక్ మేనేజర్ మహమ్మద్ అలీ గారిని కలుసుకున్నాం. మేనేజర్ గారు స్పుందిస్తూ దాక్యుమెంటేషన్ అంతా సరిగా ఉంటే వాష్ లోన్ మంజూరుచేస్తామని చెప్పారు. కాని ఒక్క వాష రుణం కూడా మంజూరు కాలేదు. ఈ విషయమై యూనియన్ బ్యాంక్ మేనేజర్ గారిని కలిశాము కానీ ఆయన నుంచి స్పుందన లేనందున మరి రీజియనల్ మేనేజర్ గారితో ఫోన్లో మాట్లాడడం జరిగిందియా లోగా అక్కడి యూనియన్ బ్యాంక్ మేనేజర్ త్రే మహమ్మద్ అలీ డోన్ నుంచి వేరే ప్రాంతానికి బదిలీ అయ్యారు.

మొదట పత్రికొండలో డి ఆర్ డి ఏ అఫీస్‌లో వాష్ శిక్షణ నిర్వహించడం జరిగింది. తర్వాత తుగ్గిలి వెలుగు అఫీస్‌లో రెండవ శిక్షణ నిర్వహించాము. ఇలా నీరు పారిశ్రాంతం, పరిశుభ్రత , పోపకాపోర విలువల గూర్చి అక్కడి సభ్యులకు తెలియజేయడం జరిగింది. అలాగే సి డబ్బు పి పి వాటర్ ప్లాంట్ , ఎడి , ఏ ఎఫ్ టి టాయిలెట్ డిటెయల్స్‌గా షైట్ రూపంలో ప్రాజెక్టర్ ద్వారా చూపించాము. కార్బూక్మాలు

మోడల్ మండలాలు ప్యాపిలి, జూపాడుబంగ్లా, సిరివెళ్ల, చిప్పగిరిలలో ఒకరోజు శిక్షణ నిర్వహించాము.

కొన్ని మోడల్ మండలాల్లో శిక్షణ నిర్వహించిన తర్వాత సిదబ్బుపి వాటర్ ప్లాంట్ కు సంబంధించి ఏపిమాన్ పూర్తి ఉచితంగా యిస్తుందని , ఖర్చుంతా తానే భరిస్తుందని అవగాహనా రాపిాత్యంతో అనుకున్నారు. వారిఅపోహలను నివృత్తిచేయడంకోసం, నెలవారి సమావేశాలకు వెళ్లి పూర్తి వివరాలు తెలిపాము.

డోన్ లో పునర్వృత్తి శిక్షణ నిర్వహించాము ఈ శిక్షణలో డోన్ మున్సిపల్ చైర్మన్ సప్త శైలేష్ గారు , మున్సిపల్ కమిషనర్ రామాంజనేయులు రెడ్డిగారు మెప్పా సి ఎం ఎం సుజాత గారు సి ఓ జయంతి గారు, ఆర్పీలు పాల్గొన్నారు .

ప్రతి నెల వాష్ సంబంధిత ఇతర కార్బూక్మాలు ఉంటే ఏపిమాన్ తరఫున మేము కూడా పాల్గొంటున్నాము ఏపి మెప్పా ఎండి శ్రీమతి విజయలక్ష్మి కర్తృలు పట్టణానికి వచ్చినప్పుడు వాష్ ప్రోగ్రాం తరఫున ఆమెను, హెచ్ ఎం శ్రీనివాస్ గారిని కలిసి జిల్లాలో జరిగే నీరు పారిశుద్ధం పరిశుద్ధత కార్బూక్మాన్ని గురించి వివరించాము.

గూడూరు పట్టణంలో మహిళా దినోత్సవం రోజు వాష్ శిక్షణ నిర్వహించాము. ఈ కార్బూక్మానికి ముఖ్యాతిథిగా గూడూరు పట్టణ చైర్మన్ భార్య లక్ష్మీదేవి గారు వచ్చారు.

నంద్యాల పట్టణంలో ఒక్కరోజు వాష్ శిక్షణ కార్బూక్మానికి ఏపిమాన్ ఎఫ్ ఐఎస్ ప్రెసిడెంట్ హోజరయ్యారు.

ఈ పోలీసు ఆరువేలమందిని చదివిస్తున్నాడు!

నేరం రెండు రకాలు. ఒకటి, తెలిసి చేయడం. రెండోది - తెలియకుండానే అందులోకి దిగడం. ‘ఓ పోలీసన్నవాడు మొదటిదాన్ని క్రిమినల్ చట్టాల కోణం నుంచి చూడాలి. రెండోదాని విషయంలో అత్యంత సామాజిక బాధ్యతతో మెలగాలి’ అంటాడు ఈ పశీవెన్ అధికారి. అనడమే కాదు - సామాజిక నృవా అంటే ఏమిటో ప్రవంచానికి చాటుతున్నాడు. ఆరువేలమంది ఆడపిల్లల్ని చదివిస్తున్నాడు! వాళ్ళలో వందమందిదాకా ఇప్పటికే పట్టబ్ధదులయ్యారు. ఇంతకీ ఎవరా ఆడపిల్లలు..?

2007లో జరిగిందీ సంఘటన, మధ్యప్రదేశ్‌లోని నర్సింగ్ లాహా పోలీసు ఇన్స్పెక్టర్ రఫీంద్ర మిశ్ర తమకి దగ్గర్లోని ఓ ఆదివాసి గూడేనికి వెళ్ళాడు. అక్కడో ఇంటి ముందు మంచంమీద ఓ పెద్దావిడా, ఆవిడ కూతురూ, మనవరాలూ కూర్చుని ఉన్నారు. సివిల్ డ్రెస్‌లో ఉన్న ఈయన్ని చూసిన వాళ్ళు బాబూ... బైలేగా క్యా? (కూర్చుంటారా?)’ అని అడిగారు. అది అక్కడి ఆదివాసీ మహిళలు విటుల్ని చూసి పిలిచే పిలుపు! అది కాదు... మొదటిసారి పెద్దావిడన్న అదే మాటని పద్మాలగేళ్ళ మనవరాలు కూడా అమాయకంగా వల్లెవేయడం... అది వీరేంద్రని నిలువెల్లా వణికిపోయేలా చేసింది. ‘ఇంత చిన్నపిల్లలీ ఈ సరకంలోకి దించారేమిటీ? అని అడిగితే - “చేయించకపోతే మా ఆకలి ఎలా తీరుతుంది?” అని ఎదురు ప్రశ్నించిందా తల్లి. ఆ మాటలకి తానొక పోలీసు ఆఫీసర్లున్న విషయం కూడా మరచిపోయి కన్నీళ్ళు పెట్టుకున్నాడాయన... ఆ చిన్నారికి తన కూతురి

వయస్సుంటుందేమో! అంతే- ఏదో ఉద్యోగంతో ‘ఈ పాపని నేను దత్తత తీసుకుంటాను. ఇవ్వండి... “అన్నాడు.. అది విని గూడెం పెద్దవాళ్ళు వచ్చి గొడవపెట్టుకుని అతణి పంపించేశారు.

ఇంటి కొచ్చినా ముక్కు పచ్చలారని ఆ పాపే అతని కళ్ళలో మెదలసాగింది. ‘మీరు మరీ సున్నితం సారీ! బేడియా ఆదివాసీల్లో

అరవై ఏళ్ళగా సాగుతున్న వ్యక్తి ఇది. మేమెన్నోసార్లు వాళ్ళని ఆరెస్టు చేశాం... అయినా లాభంలేదు. మీరూ వదిలెయ్యండి!’ అన్నారట సహచర పోలీసులు. అందులో నిజం లేకపోలేదు....

మూడు తరాల ఫోరం!

బేడియా.... చత్రీనేగడ్, మధ్యప్రదేశ్ లో కనిపించే ఓ గిరిజన తెగ, ఒకప్పుడు నాట్యకళాకారులుగా గొప్ప పేరు. గడించినవారు వీళ్ళు. కానీ- బ్రిటిష్ వాళ్ళ కాలంలో సిపాయి తిరుగుబాటప్పుడు విష్ణవకారులకి సాయం చేశారట. దాంతో

ద్రిచీవ్ ప్రభుత్వం ఈ తెగని ‘నేరస్థ జాతి’గా (సోటిషైస్ ట్రైబ్) ప్రకటించింది. వీళ్ళ భూముల్ని లాక్కుని అడవుల్లోకి తరిమేసింది. అప్పటికి మధ్యప్రదేశ్‌లోని సంస్థానాధికులు కొందరు వీళ్ళని చేరదిశారు. కానీ స్వాతంత్ర్యం వచ్చి రాచరికాలు రద్దుయ్యాక ఆ ఆదరణ కరవైంది. వేరేదారి తెలియక తమ అందాన్నే పెట్టబడిగా పెట్టి ఆడవాళ్ళు వ్యభిచారంలోకి దిగారు. మరే వృత్తి చేయలేని మగవాళ్ళు వాళ్ళకి సాయం చేయడం మొదలు పెట్టారు. ఆడవాళ్ళకి పెళ్ళిళ్ళవుతాయి కానీ అది పేరుకే పుట్టే పిల్లలకి భర్త బాధ్యత తీసుకోదు. తండ్రివరో తెలియని ఈ ఆడపిల్లల్ని బడిలో చేర్చినా- ఉపాధ్యాయులు వాళ్ళపక్కన మిగతా విద్యార్థుల్ని కూర్చోబట్టరు. కనీసం వీళ్ళని మంచినీళ్ళయినా ముట్టుకోనివ్వరు. ఈ వివక్షని తట్టుకోలేని పిల్లలు ఇంటికి పరిమితమవుతారు. పడుపు వృత్తిలోకే దిగుతారు. మధ్యప్రదేశ్ రాయుగ్రం జిల్లాలోని నర్సింగ్‌గాం పట్టణం చుట్టుపక్కలున్న బేడియా తెగ ప్రజల ఈ దుస్థితిని మార్చాలనుకున్నాడు రఫీంద్ర మిత్ర. కానీ అందరు పోలీసుల్లా క్రిమినల్ చట్టంతో కాకుండా సామాజిక స్పృహతో ఆ పని చేయాలనుకున్నాడు. గూడేలకి వెళ్ళి చదువు విలువని చెప్పసాగాడు. ఆ మాటల్ని పెద్దలు పట్టించుకోకున్నా పిల్లలు విన్నారు...

ఆ పాపతో మొదలు

ఓరోజు బేడియా గూడెం నుంచి పదమూడేళ్ళన్న ఒక పాప రఫీంద్రని వెతుక్కుంటూ వచ్చింది. ‘మీరు’ నాలాంటి వాళ్ళని చదివిస్తానంటున్నారు కదా! నేను మీతో వస్తాను” అంది. “నువ్వోక్కుడానివేనా... ఇంకెవ్వరూ రారా! అన్నారాయన. ఆమె తన స్నేహితురాళ్ళని చూపింది. అలా 13 మందిని ఎంపిక చేసి - అతికష్టంపైన వాళ్ళ పెద్దల్ని ఒప్పించి మధ్యప్రదేశ్ రాజధాని

భూపాల్ లోని బడుల్లో చేర్చించాడు మిత్ర. తాను స్థాపించిన ‘సంవేదన’ అన్న ఎస్టీఎం ద్వారా వాళ్ళ ఆలనాపాలనా చూడ సాగాడు. వాళ్ళనే ఉదాహరణగా చూపించి ఇతర జిల్లాల్లోని ఈ తెగ ప్రజల్లో కదలిక తెచ్చాడు. మధ్యప్రదేశ్‌లోని బడులన్నింటా చైతన్య కార్యక్రమాలు నిర్వహించి ఆ పిల్లలపైన వివక్షను రూపుమాపాడు. ఆ ప్రయత్నాలు అద్భుతాలే చేశాయి. ఆయన బడుల్లో చేర్చిన పిల్లల్లో దాదాపు వందమంది పట్టభద్రులయ్యారు. తన వృత్తికి అతీతంగా రఫీంద్ర మిత్ర చేసిన కృషిని ఐక్యరాజ్యసమితి గుర్తించింది. పడుపు వృత్తి ఎక్కువగా ఉన్న కొసావో, బోస్సియా దేశాలకి పంపిన ప్రత్యేక బృందంలో ఆయన్ని భాగస్వామిని చేసింది. ప్రస్తుతం. మధ్యప్రదేశ్‌ని ఇండస్ట్రియల్ సెక్యూరిటీ ఫోర్స్(ఐఎస్ఎఫ్) విభాగంలో ఏపిజీగా ఉంటున్న రఫీంద్ర మిత్ర... తన సంవేదన ఎస్టీఎం ద్వారా ఆరువేలమందిని వదివిస్తున్నాడు!

అన్నట్టు రఫీంద్ర దగ్గరకి తొలిసారి చదువుకుంటానంటూ వచ్చిన పాప ఎంపెక్ ముగించింది. ఈమధ్య సివిల్ సర్వీస్‌న్ ఇంటర్వ్యూకి హాజరై... ఫలితాల కోసం ఎదురుచూస్తోంది. అవకాశం వస్తే తన గురువు రఫీంద్రతో కలిసి పని చేస్తానంటోంది! ■

మహిళా రిజర్వెషన్ బిల్లుకు పార్లమెంట్ ఆమోదం

చట్టసభల్లో మహిళలకు 33 శాతం రిజర్వేషన్లు కల్పిస్తూ రూపొందించిన 128వ రాజ్యంగ సవరణ బిల్లు శాసనంగా మారదానికి లాంఘనాలన్నీ పూర్తయ్యాయి. దాదాపు ఏకగ్రివంగా లోకసభ ఆమోదం పొందిన ఈ బిల్లు రాజ్యసభ ఏకగ్రివ ఆమోదం, రాష్ట్రపతి ఆమోదంకూడా పొందడంతో యిక గెజిట్ నోటిఫికేషన్ మాత్రమే మిగిలి వుంది. చరిత్రాత్మకమైన ఈ బిల్లు కొత్త పార్లమెంటు భవనంలో శాసనరూపం దాల్చుతున్న మొదటిబిల్లు కానుంది.

లోక సభలో దాదాపు ఏకగ్రివంగా ఈ బిల్లు ఆమోదం పొందింది. 454 మంది ఎంపీలు ఈ బిల్లుకు అనుకూలంగా ఓటు వేయగా.. ఇద్దరు (మజీన్ ఎంపీలు అసదుద్దీన్ ఒవైసీ, ఇంతియాజ్ జలీల్) సభ్యులు మాత్రమే వ్యతిరేకంగా ఓటు వేశారు.

“నారీ శక్తి వందన అధినియమ్” పేరుతో మోదీ సర్కారు రూపొందించిన ఈ బిల్లు.. కొత్త పార్లమెంటు భవనంలో ప్రవేశపెట్టిన తొలి బిల్లు. బిల్లుపై తొలుత ఎనిమిది గంటల పాటు చర్చ జరిగింది. ఆ చర్చలో అధికార, విపక్షాలకు చెందిన 60 మంది ఎంపీలు పాల్గొని.... పరస్పర వాగ్యాణలు సంధించుకున్నారు.

లోకసభలో 543 మంది ఎంపీలుండగా.. వారిలో 82 మంది మహిళలు. వారిలో.. సోనియాగాంధీ, స్కృతి ఇరానీ సహా 27 మంది మహిళా ఎంపీలు బుధవారంనాటి చర్చలో పాల్గొన్నారు. బిల్లుకు మద్దతిచ్చిన కాంగ్రెస్.. ఓబీసీలకు సబ్ కోటా కల్పించాలని, బిల్లును తక్షణమే అమలు చేయాలని డిమాండ్ చేసింది. పలువురు ప్రతిపక్ష ఎంపీలు.. ఈ బిల్లు అమలుకు కుల గణన, డిలిమిటేషన్ అవసరం ఏముందని ప్రశ్నించారు.

ఓటీంగ్ ఇలా..

నంబర్ 367 ప్రకారం.. సభకు హోజ్సెన్ సభ్యులందరికి అయిన్, నో అని రాసి ఉన్న కాగితం స్లిప్పులు పంచారు.

ఆకుపచ్చ రంగు స్లిప్పులపై ఆయెన్ అని ముద్రించి ఉండగా.. ఎవ్ర రంగు స్లిప్పులపై నో అని ముద్రించి ఉంది.

బిల్లుకు అనుకూలంగా ఓటు వేసే ఎంపీలు ఆకుపచ్చరంగు స్లిప్పుపై తమ పేరు, ఐడెంబిలీ కార్డు నంబర్, తమ నియోజకవర్గం పేరు రాసి, సంతకం చేయాల్చి ఉంటుంది. అదే కోవలో.. వ్యతిరేకించేవారు ‘నో’ అని ముద్రించి ఉన్న ఎరువు రంగు కాగితంపై ఆ వివరాలు రాయాల్చి ఉంటుంది. ఓటీంగ్ కు దూరంగా ఉండాలనుకునే సభ్యులు తమ వివరాలను పసుపు రంగు కాగితంపై రాయాల్చి ఉంటుంది.

అనంతరం.. మూడింట రెండొంతుల మెజారిటీతో బిల్లు ఆమోదం పొందినట్లు స్పీకర్ ఓం బిర్లు ప్రకటించారు. అసదుద్దీన్ ఒవైసీ, ఎన్కే ప్రేమచంద్రన్, సౌగతరాయ్, ఏఎం ఆరిఫ్, ఈటీ మొహమ్మద్ బషీర్ వంటివారు ఈ బిల్లుకు సవరణలు ప్రతిపాదించారు.

రాజ్యసభ ఆమోదం

మహిళా రిజర్వెషన్ బిల్లుకు రాజ్యసభ ఏకగ్రివంగా ఆమోదం తెలిపింది. మహిళా బిల్లుపై రాజ్యసభలో 10 గంటలకు పైగా చర్చ జరిగింది. ఇప్పటికే లోకసభలో మహిళా బిల్లు ఆమోదం పొందింది. మహిళా రిజర్వెషన్ బిల్లుకు అనుకూలంగా సభలోని మొత్తం 215 ఓట్లు వచ్చాయి.

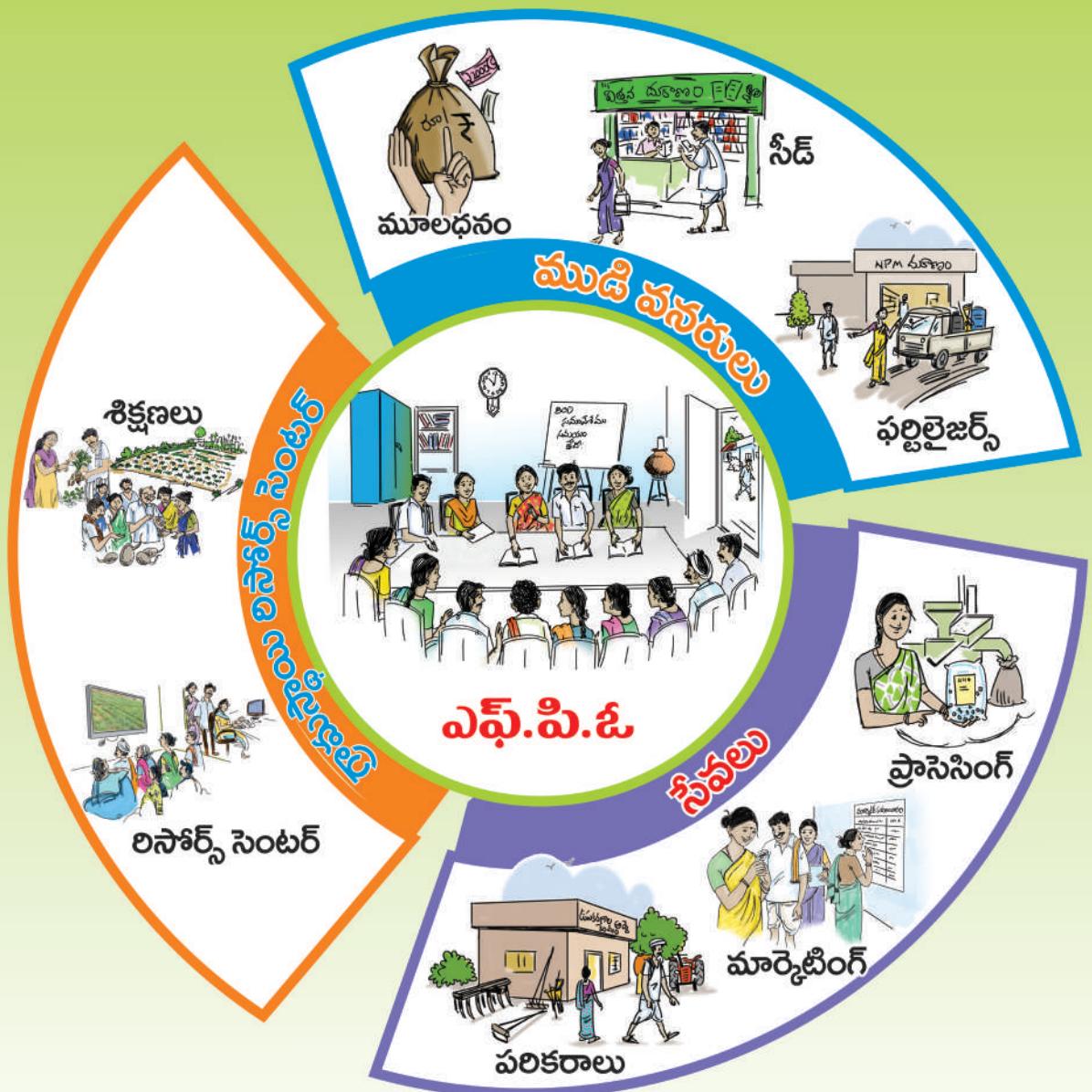
రాష్ట్రపతి ఆమోద ముద్ర

దేశంలోని మహిళల మూడు దశాబ్దాల నిరీక్షణకు తెరపడింది. ‘నారీ శక్తి వందన అధినియం’ పేరుతో మోదీ సర్కారు రూపొందించిన మహిళా రిజర్వెషన్ బిల్లుకు రాష్ట్రపతి ద్రోపది ముర్య 2023 సెప్టెంబరు 29న ఆమోద ముద్ర వేశారు. ఇప్పటికే లోకసభ, రాజ్యసభ ఆమోదం పొందిన ఈ బిల్లు.. ప్రేసిడెంట్ సంతకంతో చట్టంగా మారింది.

రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలు (ఎఫ్.ఎి.ఎస్)

సహకారమే పునాదిగా సంఘాల బలిపేతం
సేవలే ఆధారంగా ప్రగతి చినలో రైతుల పయనం

చేపట్టే పనులు

మద్దత్తులో ఎఫ్ పి బిలతో ఎన్ జి వా అనుసంధాన సద్గు ... మరికొన్ని దృష్టులు

విపిమాన్ ఎఫ్ పి బిల వార్షిక మహాసభల దృష్టులు !

ఆజేప ఎఫ్ పి బి ...

సౌమల ఎఫ్ పి బి

భూసంపద ఎఫ్ పి సి ... ఎమ్మెగుసూరు రైతుస్వరాజ్యం ఎఫ్ పి సి ... పెండ్లెమల్రు ఎఫ్ పి బి

ధీశాలి ఎఫ్ పి సి ...

ధరణి ఎఫ్ పి బి

To ADDRESS

ఎ ఆర్ వళ్ల ఎఫ్ పి బిలో క్రూమ్ ప్రార్థింగ్ సెంటర్సు ప్రారంభిస్తున్న ఎం ఎల్ ఎ